

ŽELEZAR

JESENICE, 25. junija 1966
LETO VIII

Poština plačana v gotovini
Številka 25

Obvestilo stanovanjske komisije

Stanovanjska komisija Železarne Jesenice obvešča vse delavce, ki imajo vložene vloge za dodelitev stanovanja, da 1. julija 1966 zaradi dela komisije pri odobranju posojil ne bo uradnih ur.

4. seja upravnega odbora

V sredo, 15. junija, je bila že 4. seja upravnega odbora, na kateri so poslušali poročilo o izpolnitvi plana v maju, potrdili operativni plan za junij in reševali tekoča vprašanja in prošnje.

Po poročilu o izpolnitvi plana v maju so ugotovili, da stanje v delovnih enotah valjarna 2400 in hladna valjarna — žičarna ni zadovoljivo ter so zato zadolžili upravo, da stanje v teh dveh enotah analizira in upravnemu odboru poroča o ukrepih, ki jih bodo morali podvzeti.

Med tekočimi vprašanji so med drugim reševali tudi naslednje:

1. Na prvi prihodnji seji delavskega sveta mora HTV služba predložiti poročilo o delu socialno zdravstvene službe v preteklem letu.

2. Strinjali so se s predlogom uprave, da se na ogled nove valjarne na Beli povabi ambasadorja ZDA g. Burka Ulrika.

3. Za izgradnjo potrebnih avtobusnih čakalnic od Rateč do Jesenic bo železarna prispevala brezplačno 4.600 kg črnih dvecolskih cevi, 260 kg raznega železa za spajanje in potreben varilni material.

4. Odobrili so tri službena potovanja v inozemstvo.

5. Sklenili so, da bodo predlog o enotnem nagrajevanju administrativnega kadra posredovali delovnim enotam. Sele na podlagi mnenja delovnih enot bo upravni odbor predlog posredoval delavskemu svetu železarne v potrditev.

6. Vzeli so na znanje tolmačenje gostinske enote Železar, zakaj je bila porabljen dotacija za kritje planske razlike pri samskih domovih in sklenili, da se to tolmačenje posreduje zborom delovnih enot konstrukcijske delavnice, hladne valjarne in ži-

čarne ter raziskovalnega oddelka. Zbori teh enot so zahtevali takšno tolmačenje, ko so razpravljali o predlogu delitve sklada splošne porabe.

7. Analizirali so zapisnik seje delavskega sveta delovne enote elektro delavnice in zahtevali od pomočnika tehničnega direktorja za strojno-energetsko službo, da poroča, kaj so ukrenili za varnost pri vkapljanju stikala za 900 kW električni motor v žični valjarni, ki ga je pred kratkim pri vkapljanju razneslo.

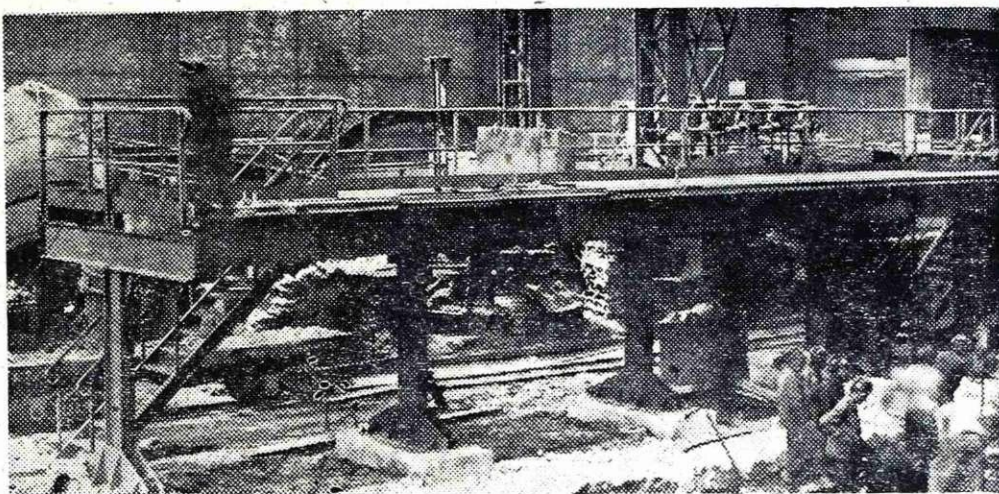
8. Določili so enotno ceno za pesek iz kamnoloma za tiste člane kolektiva, ki gradijo lastne hiše in sicer po 7 N din za tono peska, naloženega na kamion.

9. Reševali so še več prošenj, največ za izredno plačane dopuste športnikom (kegljačem, odbojkarjem, smučarskim skakalcem, planincem).

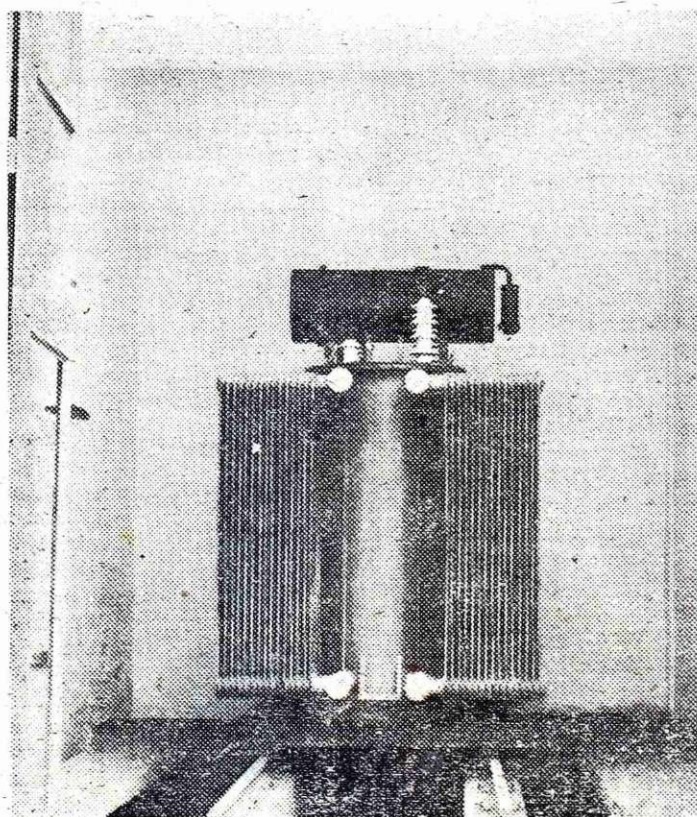
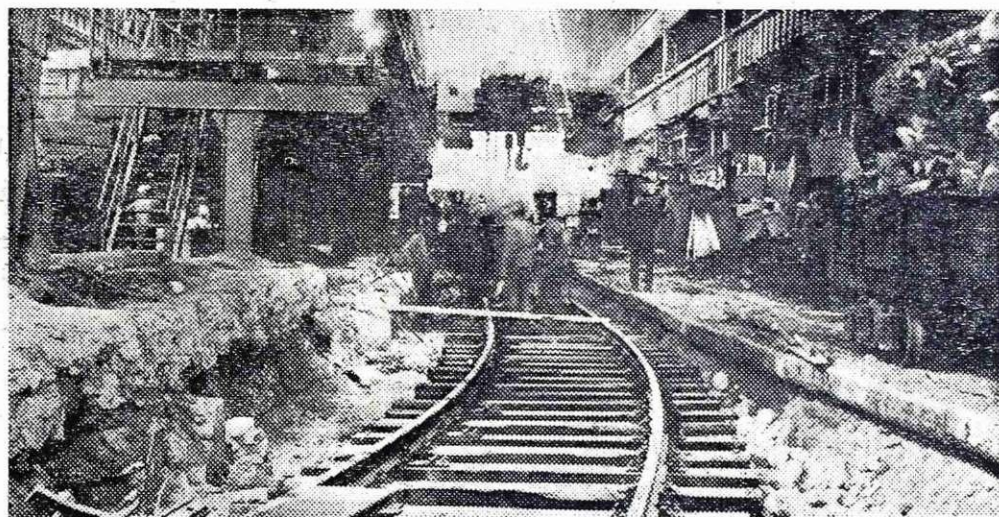
10. UO je prispeval sindikalnemu odboru martinarne 1000 N din za pogostitev povabljenih upokojencev, ki si bodo v soboto, 28. junija, ogledali nov način vlivanja jeklenih blokov na vozovih in sploh rekonstrukcijo livne jame v martinarni.

M. P.

V martinarni vlivajo na vozove

V martinarni so pravočasno pripravili vse za vlivanje bram na vozovih. Največ zaslug ima skupina Hidromontaže, ki je gradila podest. Točno v naprej predvidenem roku so dela zaključili eziroma omogočili prometni skupini, da je začela postavljati tire. Tudi prometna skupina, ki jo sestavljajo delavci Komunalnega podjetja Jesenice in našega prometnega oddelka, je doslej opravila vsa dela v predvidenih rokih. Prav gotovo je treba obe skupini pohvaliti, saj je v naši železarni primer, da je neko delo opravljeno točno v naprej predvidenem roku, zelo redek. S takim delom je bilo omogočeno, da so v četrtek poskusno odlili prve šarže že na livne vozove. V soboto pa bodo nov način vlivanja jeklenih blokov pokazali tudi upokojemcem martinarne. Računajo, da se jih bo od povebljenih približno 90 udeležilo ogleda.

V Hrenovici gradimo novo patentirnico. Za njene potrebe so nabavljeni tudi že potrebni transformatorji, ki smo jih pred kratkim prejeli.

Danes objavljamo na 4. in 5. strani prvi del odgovora zdravnikov Obratne ambulante o reorganizaciji zdravstvene službe na Jesenicah.

PREKLIC IZKAZNIC ZA VSTOP V ŽELEZARNO

Preklicujemo veljavnost izkaznic za vstop v Železarno Jesenice, ki se glasijo na naslednja imena: Marjan Valenčak — žičarna, Franc Grilc — konstrukcijska delavnica, Sabih Ključanin — elektropeč, Ivica Beguš — elektrodel., Alojz Babič — promet, Justina Kralj — OTK, Marjan Jan — elektrodni oddel., Franc Mlinar — konstrukcijska del., Suljo Gorinjac — elektropeč, Jože Očko — livarna, Franc Lah — transport, Jože Bizjak — nadzorna služba, Vencelj Košir — žerjavni oddel., Franc Klinar — HVŽ, Jožica Por — HVŽ, inž. Leon Mesarič — HVŽ, Jože Grubar — martinarna, Mario Grazinti — martinarna, Nikola Radonič — valjarna 2400 in Karel Baloh — martinarna.

Počitniška praksa

Solsko leto je pri kraju in mladina se veselo pripravlja na počitnice — med tabornike, v planine, na morje in kdo ve kam še vse. Vsak ima pač svoj načrt in željo, ki pa pogosto ni skladna z materialnimi pogoji.

Medtem ko so učenci osnovnih šol in gimnazij prosti do naslednjega šolskega leta (seveda, če je njihova bilanca ocen pozitivna), imajo dijaki raznih strokovnih in tehničnih šol še določene obveznosti s tem, da morajo opraviti po programu predvideno počitniško prakso. Ker je pojem počitniške prakse postal zadnja leta pojem začasnih zaposlitve v podjetju, bi želel prikazati razliko med dejansko — programirano prakso in začasno — poljubno zaposlitvijo dijakov in študentov v času počitnic.

Srednje, višje in visoke strokovne ter tehnične šole imajo po učnem načrtu planirano letno prakso, ki naj jo študent opravi v podjetju ustrezne stroke v počitnicah. Tako sprejme naša železarna vsako leto na prakso poleg lastnih študentov še določeno število študentov iz bližnje okolice. Ti praktikanti opravljajo prakso po navodilih svoje šole s tem, da se po potrebi vključijo tudi v delo. O poteku prakse vodijo svoje dnevnike, ob zaključku pa prejmejo še simbolično nagrado in potrdilo o opravljeni praksi. Naši študenti imajo pogodbeno obveznost, da opravijo v času študija najmanj dve počitniški praksi v naši železarni, s preostalim časom pa razpolagajo sami. Mnogi si sami ali preko študentske organizacije poiščejo počitniško prakso tudi v inozemstvu. Namen teh praks je seveda pri različnih študentih različen; eni gredo zgolj iz komercialnih namenov, drugi si želijo izpopolniti znanje tujega jezika, nekateri pa se celo zanimajo za tehnične novosti v tujini (?). Za kompenzacijo dobimo vsako leto nekaj inozemskih praktikantov, ki pa se nasprotno od naših v tujini zanimajo predvsem za naravne lepote in bližnje turistične postojanke (tudi naša turistična reklama za inozemstvo nekaj velja).

Naslednjo kategorijo praktikantov sestavljajo dijaki in študenti raznih šol, ki jim pomeni začasna zaposlitev v naši železarni vir dohodkov. To so običajno študentje socialno šibkejših družin, ki potrebujejo sredstva za nakup raznih šolskih pripomočkov, športnih rekvizitov ali pa za letovanje. Taki fantje in dekleta so pripravljeni sprejeti kakršnokoli fizično delo, samo da si zagotovijo čim boljši zaslužek. Obrati jih sedaj v poletni sezoni, ko je odsotnost največja, radi sprejemajo in zaposlijo na rednih delovnih mestih, kjer delajo kot enakovredni ostalim delavcem celo v normi. Priznati moramo, da so pri delu vzorni, znajo ceniti denar in spoštovati delo; navadno pa so tudi v šoli dobri študenti.

Zanimivo je dejstvo, da so letos na prvem sprejemu 15. junija prevladovala dekleta za fizično delo, žal pa vseh nismo mogli sprejeti in smo jih razporedili za naslednji sprejem 1. julija.

Poleg omenjenih imamo še eno kategorijo praktikantov, ki pridejo v železarno največkrat ne zaradi finančnih težav, ampak na željo staršev, ki pravijo: »Vse mu nudimo, pa se noče učiti — ima popravne izpite — pohajkuje v slabi družbi itd., dajte ga v martinarno, da bo videl, kaj se pravi delati, potem se bo že učil.« Da je taka metoda usmerjanja popolnoma zgrešena ni potrebno poudarjati. Železarna ni poboljševalnica in ne more služiti kot »bau-bau« za tiste otroke, ki se nočejo ali pa ne morejo učiti. Nasprotno, železarna je ena sama velika šola praktičnega dela in komur narava ni naklonila talenta in veselja do teoretičnega pouka, bo našel v železarni sigurno dovolj možnosti, da se priuči za primerno delo, ki ga bo opravljal v zadovoljstvo in korist sebi in kolektivu. Zato menim, da je treba dijakovo psihofiziološko sposobnost realno oceniti in ga temu ustrezno usmeriti v nadaljnji razvoj.

Počitniška praksa torej ni vedno samo praksa kot dopolnilo teoretičnemu pouku, temveč največkrat koristno izrabljanje počitnic, kjer se študent spozna z delom in življenjem v kolektivu, istočasno pa si z lastnim delom ustvari boljše materialne pogoje za nadaljnji študij.

Jože Gračner

Spet sprememba prevoznih cen na železnici

Pred kratkim so bila v tarifno transportnem vestniku, glasilu jugoslovanskih železnic, objavljena nekatera pojasnila o spremembi železniških prevoznih tarif. Prav je, v železarni senzanje s tega so tudi posamezne službe mi pojasnili, hkrati pa bomo zadostili vsem našim sodelavcem, ki pogosto vprašujejo, kdaj in za koliko bodo nižji prevozni stroški na železnici.

Z uvedbo novega tarifnega sistema, ki je začel veljati 1. januarja in temelji na strokovnem načelu pri obračunavanju prevoznih cen, ni bila v zadostni meri upoštevana regresija. To pa povzroča previsoke cene za prevoz blaga na daljših in nižje cene na krajših relacijah, hkrati pa je to tudi zelo kompliciran način obračunavanja prevoznih stroškov po posameznih železniških transportnih podjetjih.

Znano je tudi, da sedanji sistem še ni bil dokončno iz-

veden in tudi ni prilagojen koristnikom prevozov ter tudi ne potrebam poslovanja posameznih železniških transportnih podjetij. Nasprotno, omenjeni sistem je šele vzpodbudil avtoprevoznike, da so v večji meri začeli prevažati blago na daljših relacijah, seveda v škodo železnice.

O tej zadevi je razpravljala tudi gospodarski zbor zvezne skupščine in sprejel sklep, da mora skupnost jugoslovanskih železnic ob sodelovanju železniških transportnih podjetij do 1. julija izdelati osnutek novih prevoznih tarif s poudarkom, da mora raven tarif ostati v okvirih, ki so bili predvideni z reformo. To pomeni, da bi se prevozni stroški zmanjšali na daljših relacijah poenostavljen, pa bi bil tudi sistem obračunavanja stroškov.

Res je, da so stroški prevoza za premog, koks, staro železo in železne rude u-

vršeni v nižje tarifne razrede in so nekoliko nižji, prav tako so za 10 % nižje tudi cene za končne storitve, vendar menimo, da so stroški še vedno zelo visoki.

P. G.

Železarski globus

GABON — Ta afriška država ima poleg Braziliije in Sovjetske zveze največje znane zaloge manganove rude na svetu in jih skupno cenijo na preko 300 milijonov ton. Ruda je zelo bogata, saj vsebuje najmanj 48 % mangana in so jo pričeli izvažati v letu 1962. Leta 1964 so jo izvozili že milijon ton in sicer največ v ZDA.

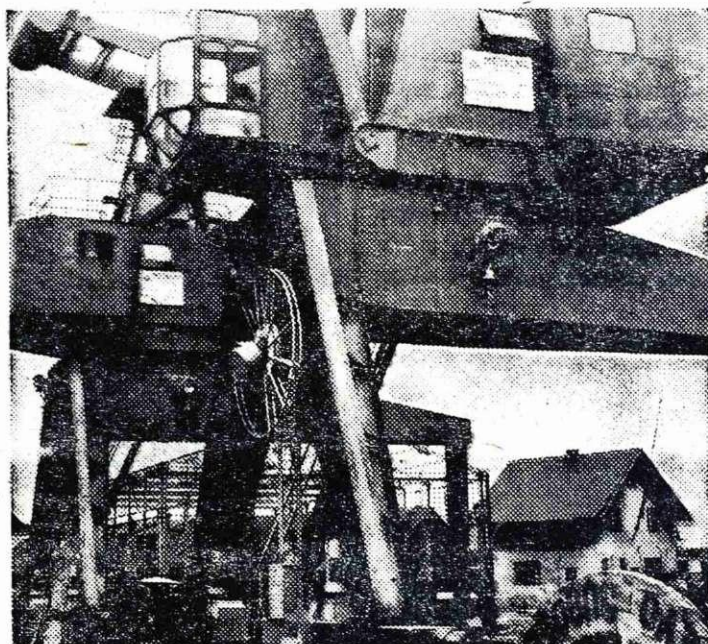
KANADA — Letos jeseni bo pričela obratovati v kanadski železarni »Steel Co. of Canada« nova naprava za kontinuirno vlivanje tipa »S«, ki so jo zgradili po licenci švicarskega podjetja »Concast«. Imela bo šest žil in bodo na njej vlivali 100 mm gredice iz 100-tonskih tandem peči.

LIBIJA — Največjo napravo na svetu za utekočinjanje zemeljskega plina bodo zgradili v libijskem pristanišču Marsa el Brega. Za gradnjo te naprave, ki bo pričela obratovati do konca leta 1968, bodo porabili 10 milijonov dolarjev. Utekočinjeni zemeljski plin bodo z ladjami prevažali v Italijo in Spanijo.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru prometnega oddelka se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času bolezni.

Pavel Kristan
promet Javornik

Najnovejša pridobitev na področju transporta v naši železarni so pristaniška dvigala na haldi

Iz dela komisije

31. maja in 1. junija 1966 je bilo v sindikalnem domu občinskega sindikalnega sveta Nikšič posvetovanje komisije za jeklarne in ognjevzdržni material, katerega se je udeležil član našega kolektiva in član komisije tov. Roman Stana. Vse navzoče je pozdravil predstavnik odkupnega podjetja za staro železo in jih potem seznanil tudi s problematiko odkup starega železa. Da bi izboljšali nabavo kvalitetnega starega železa, so izvolili komisijo, ki mora napraviti analize trenutne problematike in s potrebnimi predlogi seznaniti UJZ.

Inž. Jasna Šander s sekretariata UJZ je podala pregled izpolnjenih sklepov zadnjega sestanka komisije. Iz njega je razvidno, da tudi vprašanje nabave kvalitete mazu-

ta še vedno ni rešeno in bo letošnja količina ter kvaliteta enaka lanskoletni. Pri pregledu izpolnjenih sklepov so tudi ugotovili, da so se elektrode tovarne v Šibeniku pri uporabi v železarni Zenica in Ravne obnesle v električnih pečeh zelo dobro in so povsem enake uvoženim, cena pa je za 18 % nižja kakor v inozemstvu. Tovarna elektrod v Šibeniku sedaj izdeluje elektrode 300 in 350 in bo v prihodnje izdelovala tudi elektrode drugih dimenzij.

Problem žvepla v žganem apnu tudi še ni rešen in se predlog komisije razlikuje od JUS predloga; in sicer komisija dovoljuje 0,05 % žvepla v žganem apnu, medtem ko ga JUS predpisuje 0,1 %. V Sovjetski zvezi in nekaterih drugih socia-

Obiskali so nas . . .

● G. Thomas MASC-HAK, profesor na univerzi California, Berkeley — ZDA, ki se je z direktorjem inž. Matevžom Hafnerjem pogovarjal o ekonomskih vprašanjih proizvodnje surčvega železa. V glavnem se je zanimal za razlike v načinu planiranja proizvodnje v administrativnem obdobju in sedanega načina in koliko je sedanji način boljši od prejšnjega. Zanimal se je tudi za način formiranja osebnega dohodka v okviru delovne enote in delitve osebnega dohodka na posameznika. Ogledal si je naš tehnični muzej in novo valjarno Belo ter je bil z obiskom zelo zadovoljen.

● G. William HALLER, profesor ekonomike na univerzi Rhode Island v Kingstonu. G. Haller se je v glavnem zanimal za vprašanja ekonomske proizvodnje jekla v raznih sistemih peči. V zvezi z analizami, ki jih delamo prav po vprašanju zamenjave SM jekla deloma s elektro jeklom, deloma s konvertorskim jeklom, je bila razprava z njim zelo zanimiva. Strinjal se je z našimi načrti in smatra, da smo pri reševanju proizvodnje jekla popolnoma na pravi poti.

● Poleg drugih jugoslovanskih železarn je ekonomska madžarska delegacija obiskala tudi nas in sicer so jo sestavljali načelnik glavnega oddelka ekonomske kontrole ministrstva za metalurgijo

in strojno industrijo g. Elimer LONGA, dr. Antal BUKVA, načelnik centralnega ministrstva metalurgije, dr. Laslo KATONA, načelnik planskega oddelka uprave črne metalurgije in direktorja metalurškega kombinata Lenin g. Pal Božil in kombinata OZD g. dr. Djula Kasa.

Pri nas so si ogledali predelovalne obrate, novo valjarno na Beli in tehniški muzej ter se z našimi predstavniki pogovarjali predvsem o ceni rude, koksa, starega in surovega železa, prodajnih cenah posameznih izdelkov, o formiranju ter delitvi dohodka in s kakšnimi skladi in pod kakšnimi pogoji upravlja delovni kolektiv. Z obiskom so bili v vsakem pogledu zelo zadovoljni in so bili presenečeni nad celotno ureditvijo pri nas, kakor tudi nad lepoto naših krajev.

● Med ostalimi poslovnimi obiski je predvsem važen obisk g. inž. Hansa HOLZERJA in inž. Friedricha SCHEERANZERA od firme Voest, Linz, ki sta želela ugotoviti, če smo se odločili za uvedbo LD postopka in če smo resni zainteresirani, da bi nam lahko izstavili odgovarjajočo ponudbo. Dogovorjeno je, da nam bodo ponudbo predložili, kar se pa tiče finančnih pogojev, pa vse izgleda, da nam bodo lahko dali iste pogoje kot konkurenčno podjetje iz Nemčije.

Velike koristi male obratne izboljšave

Že večkrat smo napisali, da so vzdrževalci najpogostejši avtorji malih, toda nadvse pomembnih izboljšav. Med njimi je veliko tudi takih, ki s svojo dolgoletno prakso ter

Rudi Dolinšek

veliko mero strokovnega znanja zavestno in predano vnašajo v obratovanje nov delovni polet ter rentabilne in sodobne oblike dela. Med njimi je tudi Rudi Dolinšek, ključavničar, ki skrbi za nemoteno in ceneno obratovanje strojev in naprav v oddelku tehnične kontrole. Trudi se in prizadeva, da bi bilo obratovanje nemoteno in brez kvarov ter zastojev.

Komisiji za ocenjevanje tehničnih izboljšav je Rudi Dolinšek predložil v oceno in nagraditev izboljšavo št. 1494, ki je za obrat tehnične kontrole velikega pomena in predstavlja poenostavljanje dosedanjega dela in izkazuje tudi precejšnji prihranek. Na osnovi večletnega opazovanja zamotanih in neprimernih oblik bombic za zračno pošto, ki jo uporabljajo za pre-

nos predprob iz martinarne in elektro jeklarne v laboratorij, je tov. Dolinšek izdelal povsem nov tip bombic za zračno pošto. Nova oblika, ki jo je avtor dalj časa izpopolnjeval, odgovarja laboratoriju oddelka tehnične kontrole. Vodstvo oddelka ter laboranti in vsi, ki sodelujejo pri prenosu zračne pošte z novimi bombicami, so z novo izvedbo zadovoljni in so bili doseženi tudi odlični rezultati. Nova bombica za prenos zračne pošte je bolj priročna ter lažja od dosedanje, je pa tudi cenejša. S svojo tehnično izboljšavo je tov. Dolinšek dokazal, da avtorji malih obratnih izboljšav lahko veliko koristijo tudi z majhnimi predlogi. Najvažnejše pri Dolinškovem predlogu je to, da je manipulacija z novo, lažjo in cenejšo obliko bombice za zrač. pošto bolj enostavna od dosedanjega načina. Kljub temu, da je težko v finančnem pogledu prikazati pridobitve tehnične izboljšave, ki jo je predlagal Rudi Dolinšek, so člani komisije za oceno tehničnih izboljšav skupaj z obratovodstvom oddelka tehnične kontrole in laboranti izdelek dobro ocenili. Žuro

ZAHVALA

Upokojenci valjarne 2400 z izmene Pintar Rado se najtopleje zahvalujemo sindikalnemu odboru valjarne 2400 za pogostitev na izletu »na Kekcu«, ki je bil dne 19. junija.

Upokojenci

Dopisujte v »Železarja«

Tovornjaki za prevoz slabov

9 junija smo v tovarni avtomobilov v Mariboru prevzeli dva tovornjaka tipa Magirus — Deutz. Takih tovornjakov v Jugoslaviji še nismo imeli, mi pa smo jih namenili za prevoz polizdelkov iz bluming valjarne in valjarno 2400 S tovornjaki bomo lahko prevažali teže do 10 ton, če bo potrebno, pa jih bomo lahko uporabili kot vlačilce prikolic z nosilnostjo do 20 ton in specialne priklopneke za potrebe jeklovleka. Specialne priklopneke smo že kupili v Novi Gorici, tako da imamo štiri take priklopneke in dva priklopneke. Pričakujemo še eno priklopno, tako da bomo z enim tovornjakom lahko naenkrat prepeljali tudi do 30 ton polizdelkov.

Najprej je bilo predvideno, da bomo zgradili železniško povezavo bluming valjarne in valjarne 2400 ter valjarne tanke pločevine. Vendar bi bila gradnja zelo komplicirana in draga. Iz teh razlogov smo se odločili za prevoz polizdelkov s tovornjaki.

Tovornjaki so grajeni zelo močno in imajo vgrajene motorje z notranjim izgorevanjem z osmimi valji in 170 KM. Prednost je tudi v tem, da imajo zračno hlajenje.

Po vsej verjetnosti bomo nove tovornjake začeli uporabljati že v prihodnjem tednu, ko bodo v konstrukcijski delavnicah izdelali nosilne plošče s podložki. Do takrat pa bomo vozili slabe v valjarno 2400 s kamioni podjetja Ljubljana transporta — PE Jesenice.

Niko Bernard

V Dvorski vasi imajo dovolj opeke

Smo sredi poletja in živahne gradbene sezone. Precej naši sodelavci gradi na Jesenicah in okolici svoje hiše. Nekateri imajo verjetno težave zaradi pomanjkanja gradbenega materiala. Kaže, da z opeko zaenkrat ne bo težav, ker jo imajo v Gorenjski opekarni v Dvorski vasi

dovolj na razpolago. Graditelji lahko nabavijo v tej opekarni opeko naslednjih vrst: zidake 1/1 marke 200, male votlake 1/1, velike votlake BH-4, monta — 12, monta 16. Na zalogi imajo tudi dovolj prvovrstne opeke za dimnike in stropne vseh vrst.

- or

za jeklarne UJZ

lističnih državah namesto žganega apna uporabljajo apnenec in po dosedanjih ugotovitvah to ne podaljšuje reakcije topljenja in ga s pridom uporabljajo. Pri pregledu izpolnjenih sklepov zadnjega sestanka so razpravljali tudi o preizkusih uporabe bele magnezitne opeke, o materialu za nabijanje dna v SM pečeh, o kvaliteti ponovne opeke in so sprejeli na koncu tudi sklep, da se pred vsako uporabo magnezitne ali krommagnezitne opeke pošljeta po dva vzorca v preiskavo Metalurškega inštituta v Ljubljano.

Poročilo o delu jeklarn v letu 1965 je zelo obširno podal direktor Metalurškega inštituta inž. Prešeren. Poročilo je zajemalo število šarž po posameznih pečeh.

Posebno je bila omenjena siliko

opeka s poudarkom na dokaj dobri kvaliteti tovrstne opeke v naši šamotarni, ki ima v primerjavi z gostivarsko veliko boljše vzdržljivost.

Izredno zanimivo je bilo poročilo o povečanju izplena umirjenih jekel z ozirom na uporabo eksotermnih mas, ki ga je podal inž. Pavičević iz železarne Nikšić. Poročilo med drugim tudi omenja, da se je izplen pri teži ingota 1100 kg in potrošnji 8 kg eksotermne mase »eksoterm 2000 in Eksotop« na tono jekla izboljšal za 6%. Uporaba eksotermnih mas se je pokazala rentabilna pri vseh vrstah umirjenih jekel, posebno pa pri legiranih in drugih specialnih jeklih, pri katerih dosegamo zaradi boljšega izplena tudi večje finančne učinke kakor pri drugih. Predstavniki železarne

Sisak je imel referat o tehničnih pokazateljih in rezultatih dela nove Märzt — Boehlensove peči v železarni Sisak. Peč je 150-tonska in za gorivo uporabljajo zemeljski plin in mazut. V prvi kampanji je peč vzdržala 431 šarž, medtem ko se je pri drugi kampanji vzdržnost poslabšala na 290 šarž, vendar tu ni bila krivica na slabi kvaliteti ognje-vzdržnega materiala, ampak so bile okvare na posameznih delih postrojenja peči. Potrošnja opeke je bila 16 kg na tono jekla, vendar tu ni štet ognjevzdržni material, ki so ga uporabljali pri vročih popravilih peči.

O vakuumskem načinu vlivanja jekla je govoril inž. Eržen iz železarne v Zenici, ki je v svojem referatu omenil, da bo tudi železar-na Zenica prešla pri določenih kvalitetah jekla na vakuumski sistem.

Metalurški inštitut je v naši šamotarni napravil poizkus visoko bazične ponovne opeke s 85 %

Al₂O₃ in je bil celoten tehnološki postopek izdelave osvojen. Pri uporabi opeke pa je prišlo do nekih nejasnosti, zato se uporabnost ni mogla točno ugotoviti.

Na koncu zasedanja je bila še razprava o standardu, ki predpisuje sprejemanje kokil za vlivanje jekla. Ti predpisi govorijo v glavnem o manipulaciji, o vzdrževanju in o tehničnih pogojih za sprejem kokil. Razpravljali so tudi o staranju kokil in so ugotovili, da čestokrat brez potrebnega zagrevanja prehitro dosega visoke temperature in seveda tudi obratno pri hlajenju.

Vsi ti in niz drugih predlogov bo dano še v razpravo komisiji za OTK, ki jih bo nato s svojimi predlogi posredovala preko UJZ komisiji za izdelavo jugoslovanskih standardov. Na koncu so sprejeli sklep, da se vse reklamacije izvršijo preko Metalurškega inštituta v Ljubljani. aR

Razprave o reorganizaciji zdravstvene službe na Jesenicah so vse bolj pogoste. Nekateri se ogrevajo za združitev Obratne ambulante in Zdravstvenega doma, nekateri so proti. Zanimalo nas je, kaj o temi menijo zdravniki v naši Obratni ambulanti, zato smo jim poslali vprašanja, ki jih objavljamo posebej. Našemu vabilu so se odzvali vsi, prav tako dr. Milan Čeh, predstojnik Obratne ambulante, ki je obširno odgovoril v imenu vseh. Zato danes začnemo s pismom dr. Čeha, ki ga bomo nadaljevali tudi v prihodnji številki. Za tem pa bomo objavili še kratke odgovore ostalih zdravnikov. Vsem se za ljubeznivost najlepše zahvaljujemo in upamo, da bomo z našim prispevkom pripomogli k čim bolj smotrni rešitvi res akutnega problema zdravstvene službe na Jesenicah.

dr. Milan Čeh:

ČE ZE GOVORIMO O REZERVAH V ZDRAVSTVENI SLUŽBI, POTEM SO TE V PREKOMERNI ADMINISTRACIJI

Naprošen od uredništva »Železarja«, po drugi strani pa izzvan zaradi govoric na Jesenicah o nujni in prepotrebni integraciji Obratne ambulante ZJ z Zdravstvenim domom na Jesenicah, ki da je nujno potrebna zaradi trenutne finančne stiske in splošne gospodarske reforme, rad odgovorjam na postavljena vprašanja.

V zadnjih tednih se mnogo šušlja in verjetno tudi razpravlja za zaprtimi vrati, brez dostopa javnosti, niti ne predstavnikov zdravstvene službe, o splošni problematiki zdravstvene službe, brez utemeljitve za tako integracijo. Osebnost sem se lahko do danes udeležil kot predstavnik Obratne ambulante le razgovora pri direktorju železarne z ostalimi predstavniki upravnih služb, ko je direktor kadrov inž. Pohar predlagal ukinitve bolniškega oddelka zaradi razširitve oddelka za medicino dela. Na tem sestanku sem obrazložil nujnost še nadaljnjega obstoja bolniškega oddelka z ozirom na zdravstveno stanje delavcev železarne. Pojasnil sem tudi, da je dala Obratna ambulanta oddelku za medicino dela na razpolago sedem prostorov in nam trenutno manjkata le še sobi za socialnega delavca in psihologa, da bi lahko oddelk za medicino dela začel s timskim delom. Drugi sestanek, na katerega sem bil povabljen, je bil 18. aprila 1966 v dopoldanskih urah v konferenčni sobi na občini Jesenice. Sklicatelj je bil predsednik skupščine tov. Ludvik Slamnik. Udeležili so se ga predstavniki Zdravstvenega centra iz Kranja, direktor bolnice Jesenice, direktor Zdravstvenega doma Jesenice, direktor Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje Jesenice, direktor kadrov železarne in še drugi predstavniki občinskega sindikata, političnih in samoupravnih organov. Tudi na tem sestanku smo se pogovorili o nujno potrebni reorganizaciji zdravstvene službe. Toda vse z vidika trenutnih finančnih težav Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje in nedograjnega Zdravstvenega doma na Jesenicah. Iznešeni zdravstveni argumenti od strani Zdravstvenega doma in direktorja kadrov železarne niso bili dovolj tehtni, da bi

mogli prisotne prepričati, potem ko sem jim kot predstojnik Obratne ambulante prikazal dejansko opravljeno delo, da so lahko zavzeli svoj stališča o nujno potrebni reorganizaciji zdravstvene službe.

Moralno se čutim poklicnega in tudi obvezanega, prvič kot predstojnik Obratne ambulante in kot dolgoletni zdravnik v tej ustanovi, v kateri delam že 33 let, da seznanim bralce kratko in jedrnatost s problematiko zdravstvene službe. Na podlagi tega naj vsak posameznik razmisli o tej akutni dilemi v zdravstveni službi na Jesenicah. Poskušil bom biti objektivni, kratek in nanizati le dejstva, brez daljšega, morda včasih prepotrebne komentarja, ker bi bil sicer moj odgovor preobširen.

K prvemu vprašanju:

Osebnost se ne morem nadejati, kako so se mogli v železarji, ne da bi se posvetovali z zdravniki OA, obvezati v akcijskem programu, da bodo znižali bolniški stalež za 2%. Osebnost mislim, da ta predlog ni realen, predlagali pa bi ga lahko samo obratni zdravniki, ki so vsekakor bolj seznanjeni s problematiko bolniškega staleža. Tudi obratnemu zdravniku omogoča le dnevna analiza bolniškega staleža presojo, koliko je v njegovi moči lahko vplivati na znižanje bolniškega staleža. Da danes obratni zdravnik žal po svoje ne more bolj vplivati na prav gotovo previsok stalež, so objektivni in subjektivni faktorji. Navajam nekaj objektivnih faktorjev:

1. Stevilno obratnih nesreč, kljub tehničnim izboljšavam v železarji, ne kaže tendence upadanja.

2. Poseben problem so nesreče doma, ki so v stalnem porastu in že danes številčno presegajo za 1/3 število obratnih nezgod. Naš delavec zaradi prenizkih plač izkorišča svoj prosti čas, da si z delom izboljša svoj finančni položaj. Žal se s tem sam prikrajša za nujno potrebno rekreacijo in potem zaradi utrujenosti pogosto število obratnih nesreč. Zaradi večje motorizacije narašča število prometnih nesreč, ki zahtevajo dolgočasno zdravljenje. Omenil bi še zlonamerne poškodbe, ko nekateri delavci, predvsem iz samskih domov, vinjeni obračunavajo med seboj.

3. Faktor, ki pogojuje zvišan stalež, je tudi administrativni stalež. To je bolniški stalež tistih, ki čakajo na

Obratna ambulan

administrativno rešitev Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje. V to skupino spadajo delavci, ki so dosegli starostno mejo in potrebno delovno dobo, da lahko zaprosijo za starostno upokožitev. Žal imamo take delavce v staležu po teden in mesec, preden administrativni aparat Komunalnega zavoda za socialno zavarovanje odobri njihovo vlogo in izda odločbo. V administrativnem staležu so tudi vsi tisti bolniki in poškodovanci, pri katerih je bilo zdravljenje že zaključeno in po nepotrebnem tedne in mesece čakajo na ocenitev invalidske komisije, po ocenitvi pa spet tedne na odločbo. Ker se lahko bolnik, ki je postal zaradi obolenja ali poškodbe invalid ter nesposoben za delo na svojem prejšnjem delovnem mestu, pritoži na odločbo IK, se stalež spet lahko zavleče. Zopet je čakalna doba dolga, ves ta čas pa mu po zakonu gre pravica do bolniškega staleža. Tudi tukaj po oceni in pregledu IK II. stopnje v Ljubljani pretečejo tedni, preden izdajo dokončno odločbo.

4. Objektivni faktor, ki nam po nepotrebnem poveča stalež, je nepotrebno čakanje na specialistične preglede pri ortopedih, urologih in psihiatrjih, zlasti pa odlaganje sprejemov na kliniko v Ljubljani, kar je razumljivo zaradi prenatrpanosti in premajhnega posteljnega fonda.

5. Stevilno nič manjše so izgube, zlasti pri ženah za nego in spremstvo otrok na preglede in obvezno aktivno in pasivno imunizacijo.

Vse to je uzakonjeno ter zdravnik nima možnosti krajsati pravice. Tudi podaljšanje porodniškega dopusta od 105 na 133 dni po novem zakonu nam je znatno zvišalo bolniški stalež.

6. Tudi uspešni sistematični in periodični pregledi nam zvišajo bolniški stalež, kar je posledica predčasnega odkritja včasih resnega obolenja, ki pa se bogato obrestuje v manjši invalidnosti, podaljšanju življenjske dobe in zmanjšanju števila smrtnosti.

Med subjektivnimi faktorji bi predvsem omenil, da se marsikak bolnik premalo zanima za svoje zdravje, zavrača zdravljenje s tem, da ne uživa predpisanih zdravil in ne uošteva zdravniških navodil. Neredko kdaj opazimo, zlasti pri težjih poškodbah, da se razvije rentna psihoza, to je želja po utrpeli poškodbi, čeprav včasih ne preveč resni, doseči koristi za sebe. Mnogi od njih zaradi take psihične koncepcije in neizpolnjenih želja ponovno bolujejo ter se nemalokrat izogibljujejo nalažljivi del.

Nanizal sem le nekaj sku-

pinskih primerov o problematiki bolniškega staleža, na katere žal obratni zdravnik ne more vplivati za znižanje. Edino, kar lahko storimo, je to, da merodajne činitelje na vse to opozarjamo s prošnjo, da po svoji liniji stvar uredijo. Kljub temu trdim, da je kurativna zdravstvena služba s svojimi modernimi terapevtskimi pripomočki in zdravili uspešno zdravila članke svojega kolektiva, kar izpričuje predvsem nizka mortaliteta, to je smrtnost, zlasti pa kratkotrajna morbiditeta, to je obolelost. Pri vsem tem pa moramo upoštevati kulturno raven delavcev železarne, njihove velike zahteve do zdravstvene službe, zlasti pa težino in nevarnost dela ter nezdravo

povzroča v številnih primerih nepotrebna ter žal številna obolenja, zlasti dihalnih organov ter poklicne bolezni. Na tem področju čakajo vodstvo tehničnega sektorja velike in odgovorne naloge, za katere bo treba žrtvovati še veliko finančnih sredstev, če bomo hoteli sanirati posamezna delovna mesta ter s tem doseči vidnejše uspehe na področju zdravstvenega varstva.

K drugemu vprašanju:

Zares pišejo in mnogo govorijo o rezervah v zdravstvu. Razpravljaj bom le o zdravstveni problematiki OA. Mislim, da je pravilna zasedba zdravstvene službe le tista, ki je po številu zdravnikov kos vsem nalogam kurativne in preventivne medic-

Vprašanja

1. V akcijskem programu železarne je vključena naloga — obveza za 2% znižanje odsotnosti z dela.

— Ali lahko zdravniki Obratne ambulante k temu pripomorete, če ne, zakaj ne?

— Ali menite, da bi tehnični sektor železarne lahko bistveno pomagal zdravstveni službi za znižanje staleža bolnih, ali bolje rečeno za odpravo vzrokov?

2. Že dalj časa mnogo pišejo in govorijo o rezervah v zdravstvu. Če so res rezerve, ali menite, da jih je zdravstvena služba, ali točneje — ali ste jih zdravniki sami v sebi odkriti?

— Ali je to vprašanje morda povezano z organizacijo socialnega zavarovanja — kot plačnika vaših storitev in organizacijo zdravstvene službe sploh?

— Ali so vsi zavarovanci v bolniškem staležu do usposobitve za delo izključno iz medicinskih vzrokov, ali so še drugi nemedicinski vzroki (in če so, kolikšen del predstavljajo)?

3. V Obratni ambulanti imate že več let bolniški oddelk. V zadnjem času se mnogo govori o ukinitvi tega oddelka, o preselitvi v Martuljek in podobno, prav tako o preselitvi Obratne ambulante v Zdravstveni dom.

— Iz kakšnih namenov je bil oddelk organiziran? Ali je z njim dosežen namen? Ali je v tem času primerno ukiniti oddelk? Ali bi bil bolniški oddelk v drugem okolju (Martuljku ali v samskem domu) ekonomičnejši, morda zdravstveno primernejši?

— Kakšni so razlogi za preselitev Obratne ambulante, kaj bi s tem pridobila zdravstvena služba in kaj zavarovanci?

— Kdo naj dokončno odloči o tem?

4. Ob reorganizaciji socialnega zavarovanja je bil eden glavnih vzrokov obstoj centra za zdravstveno varstvo.

— Ali je zdravstvena služba s sodelovanjem centra za zdravstveno varstvo v Kranju napredovala?

— Ali je pri sklepanju pogodb s socialnim zavarovanjem čutili sodelovanje centra za zdravstveno varstvo?

okolje, v katerem si dan za dnem služijo svoj vsakdanji kruh.

Menim, da bi lahko tehnični sektor železarne z različnimi izboljšavami na delovnih mestih, z montažo zaščitnih naprav, bistveno znižal število poškodb, zlasti z boljše organizacijo in disciplino v proizvodnem procesu. Prepričan sem, da bi bilo zmanjšanje zaplinjenosti ozračja, prekomeren ropot itd., vse to vpliva neugodno na storilnost in

ne. Minimalno število zdravnikov postane v tem primeru po zasedbi tudi maksimalno. Pri tem pa izvajam obdobje težkih epidemij, pri katerih minimalno število zdravnikov ni kos znatno povečanim zdravstvenim nalogam. Kolektiv naše OA skrbi danes za blizu 7000 delavcev železarne ter preko 400 dijakov in uslužbencev ŽIC. Če smatramo, da naj bi en zdravnik skrbel in bil zares počno zaposlen za 1200 oseb

ta da - Obratna ambulanta ne!

— preventivno in kurativno, potem bi morala imeti OA 6 do 7 zdravnikov, dejansko jih pa ima le štiri ter enega honorarnega. Torej zaenkrat ne moremo govoriti o rezervah pri zdravniškem kadru v Obratni ambulanti, niti pri srednjem medicinskem kadru. Če že govorimo o rezervah v zdravstveni službi, potem so te v prekomerni administraciji, ki se je pa ni izmislil zdravnik na terenu, temveč številni različni zavodi zdravstvenega značaja in KZSZ ter SDK, ki po nepotrebnem in prekomerno obremenjujejo in pomnožujejo kader v zdravstveni službi. Dejstvo je, da izgubljam na tem področju mnogo časa, da trošimo ogromna finančna sredstva. Uverjen sem, da bi se marsikatera ustanova premislila zahtevati ponovno statistične podatke in druga poročila, če bi morala sama iz svojega žepa plačati opravljeno delo.

V bolniškem staležu so vsi do popolne ozdravitve, ko so sposobni za svoje delovno mesto. Vsi tisti pa, ki postajajo po boleznih ali po poškodbah trajni invalidi, pa nam po nepotrebnem, navadno čisto iz administrativnih vzrokov, podaljšujejo bolniški stalež, ker mora invalidski komisiji oceniti njihovo delovno sposobnost, na podlagi katere se jim dodeli drugo delovno mesto in lažje delo. Procentualno jih žal ni mogoče prikazati, zaradi pomanjkanja časa, vsekakor pa predstavljajo izgubljeni bolniški dnevi krepko finančno postavko, ki jo trošimo zastoj.

K tretjemu vprašanju:

Za boljše razumevanje problematike vse zdravstvene službe bi na kratko opisal dejavnost bolniškega oddelka in nato še obratnih ambulant.

Bolniški oddelki so bili ustanovljeni leta 1898 za potrebe delavcev v železnici, da bi jim lahko nudili v primeru obolenja primerno zaščito, nego in bolniško oskrbo. Bolniški oddelki so nastali iz žive potrebe zdravstveno in socialno pomagati obolelimu fužinarju v njegovi bolezni. Že takrat so spoznali povezanost zdravstvenih in socialnih problemov, ki jih mnogokrat žal ni mogoče rešiti samo z zdravili, ampak je treba zdravljenju pridružiti še socialno skrb za obolelega. Stavbo prvotnega bolniškega oddelka so povečali, da so ga lahko v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno spremenili v lokalno bolnišnico Bratovske skladnice. Ponovno pa so jo adaptirali po izselitvi bolnikov iz stare v novo bolnišnico leta 1947. Bolniki, člani kolektiva železarne ter njihovi svojci so našli pod streho skromnega hospitala bivše Brat. skladnice na Jesenicah skromno

zdravstveno zaščito. Po zaključeni adaptaciji je začel bolniški oddelki ponovno sprejemati zavarovance 1. 12. 1954. Bolniški oddelki so zgrajeni po sodobnih načelih in odgovarjajo še danes vsem zahtevam. Ima 9 bolniških sob s 43 posteljami, dnevnim prostorom, čajno kuhinjo, higienskimi prostori, garderobo ter lastno sodobno urejeno kuhinjo. V zadnjem času se mnogo govori o obstoju bolniškega oddelka v OA, čeprav je ta oddelki s stalnim strokovnim nadzorom podnevi in ponoči, z oddelčnim zdravnikom, že opravičil svoj obstoj. Številni bolniki, zlasti resno bolni, potrebni zdravljenja in nege, so radi prihajali na zdravljenje na bolniški oddelki. S 43 posteljami je leto za leto razbremenjeval prenatrpano jeseniško bolnišnico. Tako smo imeli v letu 1965 na bolniškem oddelku 14.666 oškrbnih dni, ki jih jeseniška bolnišnica, pa tudi drugi zavodi zaradi prekomerne obremenjenosti, ne bi mogli sprejeti. Bolniški oddelki ni zdravil samo delavce našega kolektiva, temveč je doraščajoči mladini omogočil sprejem ter prepotrebno pravočasno operativno zdravljenje nosa in grla po specialistu otološke klinike in Ljubljane.

Prepričan sem, da smo marsikateremu operirancu s tem preprečili neljube komplikacije na srčni zaklopnici ali srčni mišici ali obolenje revmatičnega značaja, ki bi prej ali slej zapustilo trajne posledice na organizmu. Če jim bolniški oddelki ne bi s svojo dejavnostjo omogočil operativno zdravljenje, bi morali otroci pa tudi zaposleni bolniki čakati tedne in mesece, da bi drugje prišli na vrsto.

Še to bi omenil, da smo sprejeli na bolniški oddelki, zaradi pomanjkanja prostora v Splošni bolnišnici na Jesenicah in Infekcijski kliniki v Ljubljani, vse bolnike, ki so obboleli za infekcijskimi črevesnimi obolenji ter s tem ne samo omogočili ozdravljenje temveč tudi krepko zavirali razširitev infekcijskih črevesnih obolenj v obliki epidemije. Na bolniški oddelki navadno sprejemamo lažje obolele, predvsem samce iz samskih domov, bolnike, ki potrebujejo dietno hrano, obolele na želodcu, ledvicah, jetrih, akutne črevesne katarije, revmatična obolenja, poškodbe ter alkoholike, ki jih potem preko bolniškega oddelka sprejme bolnišnica v Begunjah v nadaljnje zdravljenje. Naš bolniški oddelki je s tem na zdravstvenem področju dokazal upravičenost obstoja.

Ali nam kaže na področju Jesenic 43 bolniških postelj ukiniti in prepustiti člane našega kolektiva usodi in v neurejenih razmerah v samskih stavbah? Kdo ima pra-

vico odrekati kolektivu in posameznikom denarna sredstva, ki so jih sami ustvarili? Komu na ljubo? Ali situacija na Jesenicah dovoljuje zmanjšanje posteljnega fonda? Svetujem nevernežem in laikom, ki si upajo na tem področju razpravljati, da si osebno ogledajo prekomerno zasedene sobe v bolnišnici na Jesenicah, na ljubljanski kliniki in drugje. Verjetno bodo potem drugačnega mnenja. V Sloveniji imamo na 1000 prebivalcev le 8,3 bolniške postelje, kar ni niti 50 % števila postelj v zapadnih državah.

Predlog direktorja kadrov inž. Poharja, da bi bolniški oddelki ukiniteli, ker primanjkuje prostorov za preventivno, predvsem za socialne delavce in psihologe, ter da bi po eni varianti premestili bolniški oddelki v okrevališče v Martuljek, po drugi varianti, da bi odprli bolniške sobe po samskih domovih samih, sploh ne pride v poštev iz naslednjih razlogov:

Opremljenost okrevališča v Martuljku ter oddaljenost, to je lokacija, ne ustrezata niti zdravstvenim zahtevam, niti ekonomski računici. Če bi Obratna ambulanta odprla bolniške sobe v samskih domovih, bi bil to krepak korak nazaj v zdravstveni in socialni zaščiti. Ustvarjali bi danes ponovno to, kar so si manjši kolektivi pri odpiranju obratnih ambulant ustvarili, tako imenovane bolniške oddelke, ki pa zaradi svoje skromne opreme in slabe organizacije zdravstvene službe niso mogli zaživeti v razvijajoči se zdravstveni službi. Prav zaradi tega, ker so bili opisani bolniški oddelki take narave, so jih kolektivi sami ukiniteli, le bolniški oddelki naše Obratne ambulate, ki je sodobno opremljen in organizacijsko primeren sedanjosti višini zdravstvene službe, je lahko kljuboval in se razvijal v namensko zdravstveno ustanovo. Le tista zdravstvena ustanova je ekonomična, ki z minimalnimi sredstvi ustreza sodobnim zdravstvenim zahtevam, ni pa ekonomična ustanova, ki zdravstveno ni sodobna, ampak je le poceni.

Na podlagi tega energično in kategorično odklanjam premestitev bolniškega oddelka kamorkoli. Po mojem osebnem mnenju nam je trenutno bolniški oddelki življenjsko potreben, čeprav v prihodnje oddelki kot tak perspektive nima. Bolniški oddelki nam danes rešuje zdravstveno socialne probleme. Vse, dokler je samo v železarni vloženi preko 600 prošenj za stanovanje, ko je fluktuacija še vedno velika, od 800 do 1000 ljudi, dokler so še drugi nerešeni problemi, mora družba s svojimi sredstvi omogočiti obstoj bolniškega oddelka. V zvezi s socialnimi problemi, ki so

v zadnjih letih vedno številnejši in so posledica naraščajočega življenjskega tempa ter spremenjenih družbenih razmer, so vznikli na področju naše občine in tudi druge akutni problemi nege, varstva in nadzora predšolskih, šolskih otrok in starostnikov. Ta problematika postaja iz dneva v dan bolj pereča in terja rešitev. Družba bo morala prej ali slej tudi za to odšteti znatna denarna sredstva, da bodo predvsem rešeni akutni socialni zdravstveni problemi.

Da bi si bralec lahko ustvaril sliko opravljenega dela na bolniškem oddelku, naj navedem nekaj števil.

V letu 1955 smo sprejeli 1767 bolnikov, od tega 1280 delavcev železarne, 329 delavcev drugih podjetij in ustanov, 146 svojcev zavarovancev, 6 svojcev upokojenec, 3 upokojenke, 2 svojca kmetijskih zavarovancev, in enega kmetijskega zavarovanca.

Uspeh zdravljenja je bil sledeč: ozdravljenih 1506, izboljšanih 113, nespremenjenih 40 in premeščenih v druge bolnice 108. Otoloških operacij je bilo 205, 302 osebe pa so se zdravile za revmatičnimi boleznimi. Gastritis si je zdravilo 138 oseb, gastroenteritis 19, ulcus duodeni 35, ulcus ventriculi 1 oseba, ter infekcijske bolezni (tifus — paratifus B — shigele — salmonelle) 24 oseb.

Če gledamo bolniški oddelki z ekonomske strani, mislim da je cena oskrbnega dne zares ugodna in nizka proti drugim zdravstvenim ustanovam.

Zares se človek zamisli ob dejstvu, kako znamo dobro ceniti in vrednotiti delo opravljeno na popravilu stroja, kako malo ali pa sploh ne cenimo ozdravljenja delavca. Visoki forumi kaj radi poudarjajo, da je naš delovni človek naše največje bogastvo, kako z njim ravnamo ter kako mislimo rešiti zdravstvene probleme, ki tangirajo našega delovnega človeka, je pa druga stvar. Ali sploh skrbimo za delovnega človeka v zadostni meri pri teh ogromnih milijardah, ki jih investiramo v industrijo? Zdi se mi, da preveč gledamo skozi prizmo dinarja, pri tem pa radi pozabljamo na tistega, ki je v znoju svojega obraza ta dinar ustvaril.

Slika zdravstvene službe v Obratni ambulanti ne bi bila popolna, če ne bi ob zaključku navedel v številkah še opravljeno delo v obratnih ambulantah. V 3 OA je bilo v letu 1965 skupno 17.892 prvih in 21.433 ponovnih pregledov. Skupaj vseh pregledov 39.325. Zdravniških in sestrskih storitev je bilo v ambulantah 15.442, rentgenskih pregledov — diaskopija pljuč 6.406, rentgenskih slikanj 2.927, laboratorijskih

storitev 58.556 ter fizioterapevtskih storitev 24.467.

V preventivni dejavnosti je bilo od celokupnih planiranih 3.677, dejansko opravljenih 1757 moških in 153 ženskih pregledov. Sistematičnih ginekoloških pregledov, ki jih je opravila dr. Zalokarjeva je bilo 594. Upravičeno si upam trditi, da je bilo opravljeno ogromno delo ter so izjave, da bi z integracijo bil ta kader še boljše izkoriščen, naravnost absurd.

Potem, ko sem na kratko, zares v telegrafskem stilu prikazal v številkah delo OA, pa se lahko vprašamo, kakšni naj bi bili zares utemeljeni razlogi in argumenti za preselitev Obratne ambulate v Zdravstveni dom. Ponavadi se v gospodarstvu vrši integracija finančno slabše stoječega podjetja k dobro situiranemu. Ali naj Obratna ambulanta reši akutne finančne probleme Komunalnega zavoda samega — mislim, da ne. Zdravstveni delavci in zdravstvene ustanove niso tukaj za rešitev finančnih težkoč. Vsekakor pa zdravstveni delavci prav dobro razumemo in podpiramo pametno ekonomiko pri trošenju finančnih sredstev za zdravstvene potrebe. Ne morem se pa strinjati s tem, da se poskusi neko trenutno finančno situacijo rešiti s tem, da bi ukiniteli Obratno ambulanto po 68-letnem obstoju, ki je na področju Jesenic matica v razvoju celotne zdravstvene službe, ki pa tudi danes s svojim strokovnim delom in razširjeno dejavnostjo v celoti podpira zdravstveno službo in opravičuje svoj obstoj.

Kaj bi s to integracijo pridobila zdravstvena služba na Jesenicah? Morda z poenostavitvijo administracije, nekaj milijonov prihranka, kar pa verjetno ne bi odtehtalo izgubo obratne ambulate za našega zavarovanca, ki s to integracijo ne bi pridobil ničesar. Zdravstveni dom kot tak bi verjetno našel plačnika za svoje dolge. O izboljšanju celotne zdravstvene službe, da bi bila boljša od sedanjosti, pa dvomim. Zato zdravstveni kolektiv Obratne ambulate ne vidi razlogov za integracijo.

Osebo ponovno predlagam poenostavitev celotne administracije, s katero bo zdravstvena služba znatno finančno razbremenila Komunalne zavode za soc. zavarovanje.

ODGOVOR DR. ČEHA BOMO NADALJEVALI PRIHODNJIČ. HKRATI PA BOMO OBJAVILI TU DI MNENJA OSTALIH ZDRAVNIKOV V OBRATNI AMBULANTI ŽELEZARNE JESENICE

Sirena namesto šolskega zvonca

Obvezno prakso v kakršnem koli podjetju imajo predpisane skoraj vse srednje šole, predvsem pa tehnične srednje šole. Tudi v naši železarni imamo precej praktikantov in sicer največ z jeseniške metalurške in strojne tehnične šole. Glavni namen te prakse je, poglobiti pridobljene izkušnje pri praktičnem pouku, ki ga imajo dijaki tehnične srednje šole vsa štiri leta. Poleg tega pa ti mladi ljudje stopijo prvič v tesnejši stik z življenjem, ker morajo pokazati že nekoliko več samostojnosti. Mnogim pa bo ta obvezna praksa le uvod v počitniško zaposlitev.

Da bi zvedeli, kaj pravijo dekleta in fantje, ki so na obvezni praksi, smo jih obiskali kar na njihovih delovnih mestih.

V MARTINARNI

VOJKO TALAR: »Sem dijak I. letnika strojne tehnične šole. Praktično delam v železarni že 14 dni in pred

seboj imam še enkrat toliko. Prvi dan prakse sem si ogledal obrat, naslednji dan sem se že vključil v proizvodnjo delo. V martinarni sem šele nekaj dni, kajti le po en teden sem v enem obratu, nato pa nadaljujemo s praktičnim delom v drugem obratu in tako si pridobimo nekaj splošnega praktičnega znanja. Delovni proces v martinarni se mi zdi zelo zanimiv. Kar pa se tiče dela, moram reči, da je naporno in zelo nevarno. Spoznal sem,

da je trd zaslužek martinarjev in tudi ostalih železarjev.«

LOJZE CUZAR: »Tudi jaz sem v železarni šele nekaj dni, toda kljub temu lahko rečem, da je mogočnost naše železarne le v martinarni — v žgočem, jeklenem peklju.«

JANKO KOBLAR: »Nekaj časa sem opravljal zelo zanimivo delo, ki me je res pritegnilo. Odpiral in zapiral sem vrata ene izmed Siemens-Martinovih peči. Le malo sem obrnil kolo za zapiranje in odpiranje peči in že se je pokazalo mogočno žareče žrelo martinovke in vročina, ki pride iz peči, te neusmiljeno zapeče po licih.«

FRANJO KRAGOLNIK: »Že včasih sem želel, da bi varil in tu na praksi v martinarni sem imel priliko variti žeblice in livne kanale. Opazil sem, da si delavci med seboj zelo pomagajo, kar mi je zelo všeč. Pazijo tudi na nas praktike, ker vedo, da smo še zelo neboljšeni v tako velikem obratu. Menim, da je taka praksa potrebna, saj predstavlja dopolnilo k teoretičnemu pouku v šoli.«

PRI PLAVŽIH

SLAVKA MULEJ: »Obiskujem I. letnik metalurške tehnične šole. S prakso v železarni sem začela 2. junija in moram priznati, da me je bilo prve dni kar malo strah, kajti v tovarni nikoli ne veš, kje preži nate nesreča. Ne zdi se mi prav, ker dekleta nismo dobile nobene zaščitne obleke, razen čelade. Za nas kakšnega posebnega dela na plavžu ni, zato le bolj opazujemo. Cudim se urnosti in spretnosti delavcev, kajti tu je vse to zelo potrebno. Za nas, bodoče metalurške tehnike, se mi zdi, da je najbolj zanimiv delovni proces na plavžu in v martinarni.«

SONJA LAVTER: »Ker sem dobro opazovala, kako poteka delo pri plavžih, sem ugotovila, da bi se še marsikaj dalo izpopolniti in s

tem bi bilo težko delo plavžarjev vsaj nekoliko olajšano. Pripomniti pa moram, da nekaterim stvarim posvečajo premalo pozornosti. Pri aglomeraciji rude sem že petkrat naletela, da je nekje uhajal plavžni plin. Sama tega ne bi ugotovila, vendar so me na to opozorili delavci. Kaj pa, če ne bi bilo tam nobenega delavca? Lahko bi se zgodila nesreča in zato me je sedaj že kar strah.«

FRANCKA KRMELJ: »Pri plavžu mi je najbolj všeč, kadar izpustijo grodelj iz peči, sicer pa mislim, da bi bila potrebna še velika modernizacija plavžev in menim, da bi s tem povečali tudi proizvodnjo. Delavci na plavžu so z nami prijazni in uvidevni; včasih pa se zgodi tudi obratno in takrat se praktikant znajde v zelo neprijetnem položaju.«

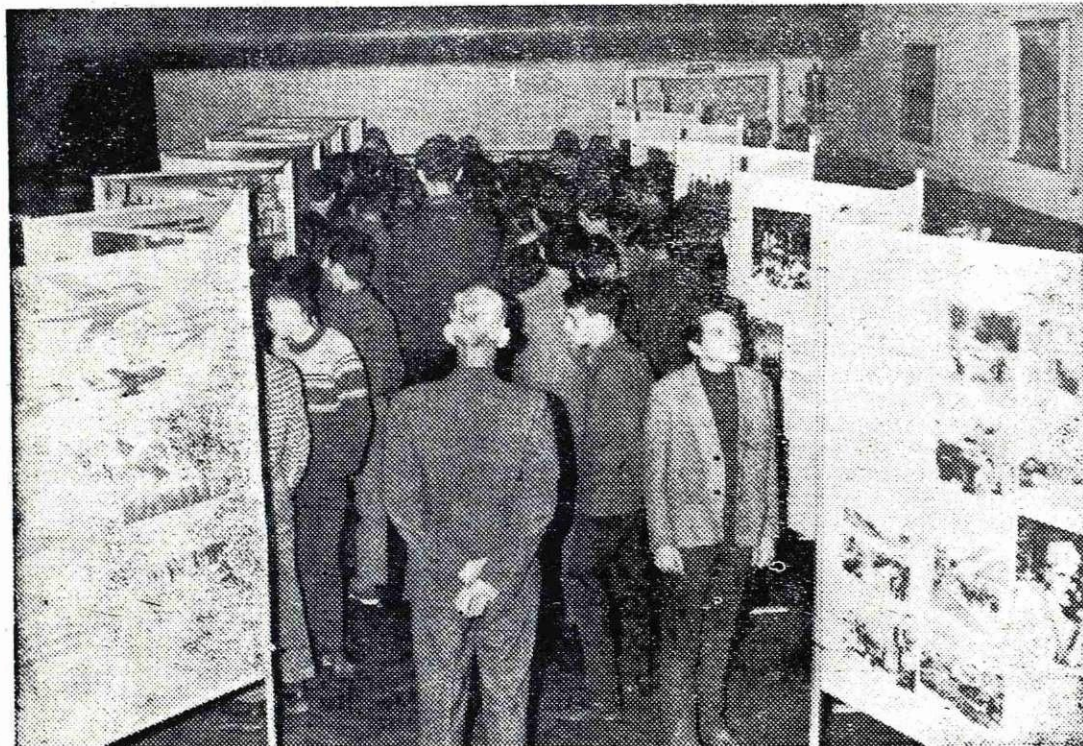
V LABORATORIJU

MILENA KUNSTELJ: »Že tretje leto obiskujem tehnično srednjo šolo za kemijo, metalurgijo in rudarstvo v Ljubljani. Tudi mi moramo opraviti ustrezno prakso v podjetju in ker sem doma z Jesenic, delam v tehničnem laboratoriju naše železarne. Delo v laboratoriju me zelo privlači. Delam najrazličnejše analize, sinteze in še mnoga druga zanimiva dela, pri katerih si utrjujem v šoli pridobljeno znanje kemije. V laboratoriju železarne je več praktikantov in stalno zaposleni delavci ter vodstvo imajo do nas lep odnos. Na praksi se počutim kot bi bila že stalno zaposlena v kemijskem laboratoriju, kar je tudi moja največja želja.«

V. K. Marjetin

Zelega bi biti s

Najbolj animi

Na razstavi fotografij in dokumentov o razvoju JLA

Lepo obiskana razstava fotografij in dokumentov o razvoju JLA

Socialistična zveza delovnega ljudstva Slovenije, Zveza združenj borcev Slovenije skupaj z JLA, so ob praznovanju 25. letnice ustanovitve OF in vstaje jugoslovanskih narodov ter JLA organizirali zanimivo razstavo fotografij in dokumentov iz NOB in o razvoju JLA.

Razstavo so si najprej ogledali na Primorskem, 14. in 15. junija pa v Kranjski gori. Razstavljene fotografije in dokumente si je v Kranjski gori ogledalo 490 odraslih obiskovalcev in 453 šolarjev.

Tudi na Jesenicah je bila razstava odprta 16. in 17. junija. Otvoritve so se udeležili predstavniki Občinskega komiteja ZK, Občinskega odbora SZDL, Občinskega sindikalnega sveta, Občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, TK ZKS in IO sindikalne organizacije železarne ter drugi gostje. O namenu razstave je na otvoritveni svečanosti govoril sekretar Občinskega komiteja ZKS Jesenice France Zvan. Na Jesenicah si je razstavo ogledalo 1170 obiskovalcev. Razen tega je bilo v teh dneh tudi šest kolektivnih obiskov, tako da si je raz-

stavljene fotografije ogledalo 2.330 šolskih otrok. Razen tega so bile na programu tudi filmske predstave in so si obiskovalci lahko ogledali slovenski dokumentarni film »Ne joči, Peter«. Pri teh predstavah so našli 2500 obiskovalcev, v Kranjski gori, kjer je bila razstava odprta že prej, pa si je omenjeni film ogledalo 570 ljudi.

Obiskovalci so bili z razstavo zelo zadovoljni. V muzejskem delu je kronološko prikazan razvoj vojaških in političnih akcij na Slovenskem od tragičnih dogodkov, ko je bivša Jugoslavija pristopila k trojni osi Rim — Berlin — Tokio in od takrat dalje. Zelo pomemben je bil 27. april 1941, ko je bila v Ljubljani ustanovljena OF ter 22. junij 1941, ko je bilo v Bernardovi hiši v Ljubljani

ustanovljeno glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet. Zelo dobro so bili prikazani tudi pristaši bivših protiljudskih režimov na čelu z ljubljanskim nadškofom Rožmanom in banom Markom Natlačenom.

V drugem delu dokumentarne razstave je prikazan razvoj JLA od osvoboditve do danes. Zlasti je omenjena pomoč JLA pri obnavljanju porušene domovine in ostvarjanju petletnega načrta ter njena pomoč pri elementarnih nesrečah. Vse to dokazuje, da je naša armada zrasla iz ljudstva. Iz njenih vrst smo dobili nov strokoven in političen kader, ki bo znal na zemlji, pod nebom in na morju braniti s krvjo prirojeno svobodo in neodvisnost.

Vodja razstave podpolkovnik tov. Božič iz ljubljanske garnizije se je ob zaključku razstave zahvalil organizatorjem in številnim obiskovalcem, še posebej pa za darilo — knjigo »Jeklo in ljudje«.

Karel Zorko

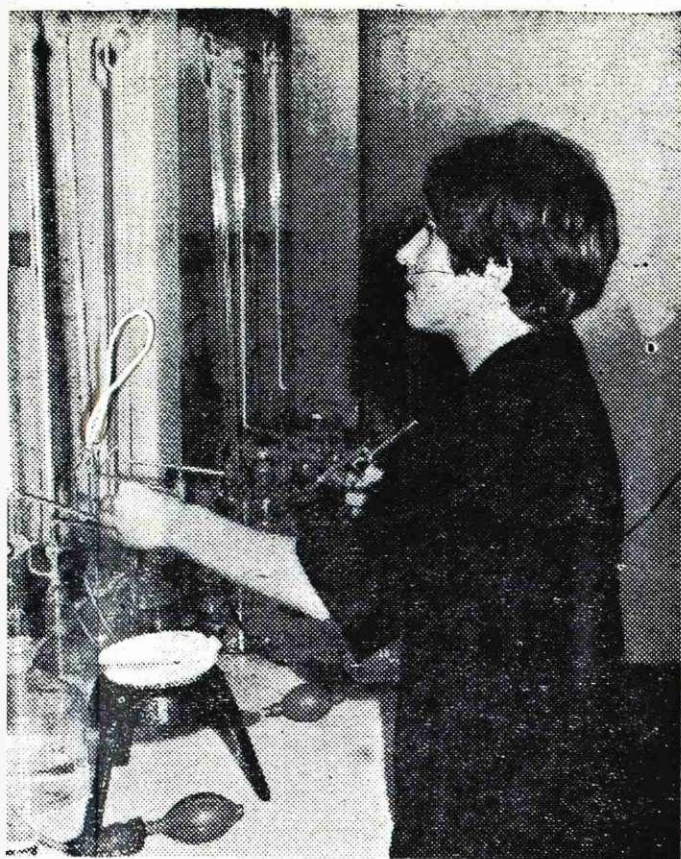

Spoznali smo, kako trdo je življenje martinarjev in vseh železarjev

Ozračje

Na območju Porurja je 56 jeklarskih konvertorjev, 75 termocentral, 18 drugih central, 82 plavžev, 17 cementarn in 1976 parnih lokomotiv. V tej pokrajini živi in

dela okrog 8 di, pokrajino predstavljamo Pompeje. Po plinov od avto vsako leto na

elela bi biti stalno zaposlena v kemičnem laboratoriju

ajbolj zanimiv je delovni proces na plavžih in v martinarni

je v Porurju

ela okrog 8 milijonov lju-
i, pokrajino pa si lahko
redstavljamo kot »majhne
ompeje«. Poleg izpušnih
linov od avtomobilov pade
sako let na zemljo okrog

1,5 milijonov ton prahu, pe-
pela in saj, ter okrog 4 mi-
lijone ton žveplenega dioksi-
da. Za prevoz ogromnih ko-
ličin prahu in pepela, saj itd.
bi potrebovali 75.000 ton to-
vornih vlakov. Tudi vegeta-
cija se uničuje, v cestnem
prometu pa je zmanjšana
vidljivost precej občutna. Še
posebej občutno pa je to ob
slabem vremenu. Imajo tu-
di kontrolo čistosti ozračja,
ki jo je organiziralo mini-
strstvo za zdravstvo že pred
nekaj leti, vodi pa jo vre-
menska služba, ki določa ne-
katerim podjetjem; da mo-
rajo v različnih časovnih
obdobjih ustaviti delo dolo-
čenih agregatov, oziroma lah-
ko uporabljajo le goriva, ki
so revna na balastu. Zanimi-
vo je tudi to, da so strokov-
njaki organizirali 2500 meril-
nih mest, od koder dobivajo
dnevna poročila o stanju
ozračja v Porurju.

inž. Lado Šketa

MIHA KLINAR ČAS NA BREZCESTJU I. del RAZMAJANI TEMELJI

9. nadaljevanje

»In niste stopili k njim in jih vprašali, kam odhajajo?»

»Bili so zaključena družba. Ne spodobilo bi se, ko bi jih motil.«

»In vendar bi bilo dobro, ko bi jih vprašali in jim skušali pojasniti, da se jim pri nas ni treba ničesar bati. Ali ni policija v četrtek zaprla takoj po demonstracijah nekaterih hujškačev, ki so hujškali, naj bi šli nad Nemce in jih spravili za rešetke. Zdaj so za rešetkami sami. To bi jim morali povedati,« je kaplan nenadoma ves zaskrbljen.

»Kako naj bi vedel, kaj nameravajo. Sele ob vaših besedah sem pomislil, da bi mogli biti med onimi, o katerih ste pripovedovali.«

»Kaj naj storimo?« se zaskrbljeno zamisli kaplan.

Tudi drugi napravijo zaskrbljen obraz razen Rajmarja, ki se zastrmi skozi šipe v visok topol, ki raste nekaj deset metrov stran od prosvetnega doma in kakor ogromna sloka črna postava razpolavlja zahodno nebo prav v kotu, kjer se stikata oba pasova gora med katere je položena dolina. Nebo je rahlo rde v zarji, v pisarni pa je nastala zamišljena tišina, ki jo zmoti ljubljanski vlak, dokler ne odsopiha mimo skozi predorček pod cesto in se čez nekaj trenutkov ne ustavi na postaji.

»Kaj naj storimo?«

Vprašanje zveni mračno kakor duhovniški kor pri velikonočnih molitvah. Vsi gledajo v črnega kaplana in pričakujejo, da bo našel rešitev ali celo napravil čudež, s katerim bo odvrnil Nemce, da bi se premislili in ostali v revirju. Zares velika nesreča, če že ne prava katastrofa za revir bi bila, ko bi se Nemci odpeljali skozi predor v Nemčijo. Marsikateri obrat v tovarni bi ostal brez obratovodje. Kako bi delale valjarne v predmestju brez obratovodje. Kako bi delale valjarne v predmestju brez inženirjev Fischerja in Semlaka? Kako cevarna brez inženirja Bohnena? Kako livarna, mehanična in konstrukcijska delavnica brez inženirja Wagnerja? In navsezadnje so tudi glavni delničarji tukajšnje industrijske družbe Nemci! Westjen, Pfeiffer, že samo tadva lahko utopita ljubljanskega bankirja in solastnika družbe Praprotnika v žlici vode. Prav lahko se zgodi, da ukažeta že jutri zapreti tovarno in da odpustita vse delavce in nameščence kakor v tistih črnih predvelikonočnih dneh dvaintridesetega leta. In tudi sedaj se bliža Velika noč. Jutri teden je že cvetna nedelja. Kako mrtvaško tihi in mrakobni so bili predvelikonočni dnevi pred devetimi leti! Več kakor dva tisoč in pol delavcev na cesti. Strah pred prihodnostjo v očeh! Strah pred bedo! Lakoto. Vsa dolina, najsi je bila umita kakor za praznik in čista, brez zadušljivega dima in prahu in za brezskrbne oči nedomačinov lepa kakor vzhodno ali zahodno od revirja, se je domačinom zdela mračna in mrzla kakor grobnica, v katero so bili živi pokopani... In vse to bi se lahko ponovilo že prihodnje dni, ko bi nemški delničarji, ki imajo odločilno besedo, tovarno ustavili in tako kaznovali vse zaradi neodgovornega početja drhali, ki hujška proti Nemcem.

»Kaj naj storimo?« molče vprašujejo kaplana z očmi in ga opazujejo, kako je dvignil telefonsko slušalko in zavrtel številčnico.

»Je tam policijski komisar?«

Nekaj kruljenju podobnega je slišati iz slušalke. »Je res, da se pripravlja skupina Nemcev na odhod v Nemčijo?«

Napeto opazujejo kaplanov obraz, ki dobiva vedno bolj pepelnato barvo.

»Kaj? Odpotovali so že? Jim niste mogli prepričati? Jih niste mogli prepričati, da jim pri nas ne grozi nobena nevarnost?... Poizkušali ste? A kaj?... To je zelo slabo. Zelo slabo... Kaj? Kaj pravite?« v kaplanovi roki zatrepeta slušalka. »To je vendar nemogoče! In vi ne morete ničesar ukreniti proti temu? Jih ne morete aretirati?«

Stvari, ki jih posluša kaplan, ne morejo obetati nič dobrega, saj je blede in poten, kakor da bo omedlel. Roka, v kateri drži telefonsko slušalko, mu drhti trzajoče, kakor da ga trese elektrika.

»Slabo, zelo slabo,« ponavlja kaplan, čeprav ne govori več z obmejnimi policijskim komisarjem. Drugi gledajo vanj, dokler ne pove, da so v srbskih banovinah na pritisk ljudstva razpustili vsa internacijska taborišča in izpustili vse politične nasprotnike odstavljenega režima. Tudi revirske rdeče so izpustili. »Pravkar so se pripeljali z vlakom.«

»Potem naj jih policija ponovno zapre,« predlaga Bregar.

»Komisar pravi, da nima nobenega povoda.«

»Naš človek je.«

»Bil, dokler smo bili trdno na oblasti.«

»A zdaj?«

Kaplan samo skomigne z rameni.

»Rekel je samo to, da se bo držal tega, kar so odločili v Beogradu. Razumljivo, Beograd je več kakor Ljubljana! V Beogradu je vlada in ministrstvo za notranje zadeve, ki nastavlja ali odstavlja policijske uslužbence. Za svoj položaj se boji.«

»Tamle so,« pravi Rajmar, ki že ves čas strmi skozi zaprto okno na cesto.

»Kdo?« se zazro za Rajmarjevim pogledom.

Tajniku Rajmarju ni treba odgovoriti. Na cesti, prav nad predorčkom, ki leži vzporedno z zahodnim obzorjem, kjer se v zarezo spušča nebo skoro do dna doline, koraka gruča povratnikov. Njihove postave (tako se zdi zelenim funkcionarjem) rastejo uporniško na samo nebo na zahodu.

»Nič malodušja,« jih bodri kaplan Mozoljec. »Temelje zelene oblasti v mestni občini bo treba povežati s plavim, še najbolje z ljotičevskim cementom, pa bo občina lahko kljubovala rdečim valovom, najsi bi še tako butali obnjo. Ravnali se bomo po navodilih, ki nam jih je dal dr. Smajd. V ponedeljek ali najkasneje v torek mora biti ustanovljen odbor narodne sloge s protikomunističnim programom, čeprav tega ni treba posebej razglašati. Čez nekaj dni bo jasna tudi politika novega režima. Potem bomo videli, kje smo in kaj smo.«

Tako pravi kaplan in se dvigne, da bi šel. Z njim odideta tudi župan in Smolič, medtem ko Rajmar in Bregar odideta v klet v gostilno — v Katakombe.

Doma pa čaka Ana. Reka korakov, ki je ob desetih, ko je odhajala iz tovarne popoldanska dnina, napolnila ulico pod oknom, je že zdavnaj usahnila. Kazalec na budilki so se nagnili že globoko čez enajsto.

Zdaj mora kmalu priti. Policijska je že in gostilne zapirajo; razen če je šel v Boštjanovo kavarno. Toda tudi tam ni odprto dalj kakor do polnoči.

Tako bedi in kakor že mnogokrat v minulih štirih letih čaka, da bi zaslišala Bregarjeve korake med koraki, ki vedno redkeje kale tišino na cesti. Ob vsakem odmevu hoje si želi, da bi bila moževa, a se obenem boji, saj je Bregar zadnje tri dni kakor iz smodnika, ki se vžge in eksplodira že ob vsaki njeni, še tako dobro mišljeni besedi. Tudi to noč, jo skrbi, bo divjal, kakor je v minulih dveh nočeh, preden je zaspal.

»Nekaj ga žre,« je že ves popoldan razmišljala. Včeraj se je pridušal čez novo vlado v Beogradu. Tudi sama je slišala, da bo ta vlada razpustila vse dosedanje občinske uprave in zamenjala župane in odbornike z novimi ljudmi, takimi, ki ne pripadajo zeleni stranki.

Zakaj naj bi bili sedaj odborniki nenadoma zanič in zakaj naj bi bili novi boljši, Ana ni razumela, ker ni nikoli opazila nobenih razlik, ki bi nastale pod tem ali onim županom. Vendar bi bila zelo zadovoljna, ko bi se napovedi uresničile. Potem bi Bregar prenehal biti občinski odbornik. Ne bilo bi mu treba več tako pogosto odhajati na občinske seje, manj bi popival in več bi ostajal doma.

Kako lepo bi bilo! Morda bi se potem tudi zanjo prenehalo to samotno in prazno življenje. Potrudila bi se, da bi kuhala same take reči, ki jih ima Bregar rad. Zapredala bi ga v ženske nežnosti in morda bi prebudila tudi v njem tako ljubezen, kakršno ji je kazal, preden sta bila poročena in preden se je začel vmešavati v politiko. Nikoli bi ne kazala neprijaznega obraza, četudi bi kdaj pa kdaj šel sam ven z Janezom in Ladom. Nikoli bi ga ne mučila z ljubosumjem, kakor ga je včasih in ga najbrž prav zaradi tega odvrčala od sebe.

Morda bi potem lažje prenašala svojo nesrečo, ker ne more postati mati in dati Bregarju otroka. Morda bi ga potem lahko pregovorila, da bi posvojila kako siroto, kakega najdenčka, ker zakonsko življenje brez otrok ni pravo življenje.

Severni steber Velike Martuljske Ponce (2592 m)

Prvenstveni plezalni vzpon članov jeseniškega alpinističnega odseka

Člani Alpinističnega odseka Planinskega društva Jesenice: Marko Butinar, Janez Krušič, Anton Oman, Jože Bernard in Milan Robič so dne 19. junija 1966 izvedli nov plezalni vzpon v martuljski skupini. Preplezali so severni steber

Velike Martuljske Ponce (2592 m), ki se kot ostra rez dviga v vzhodnem delu severne stene.

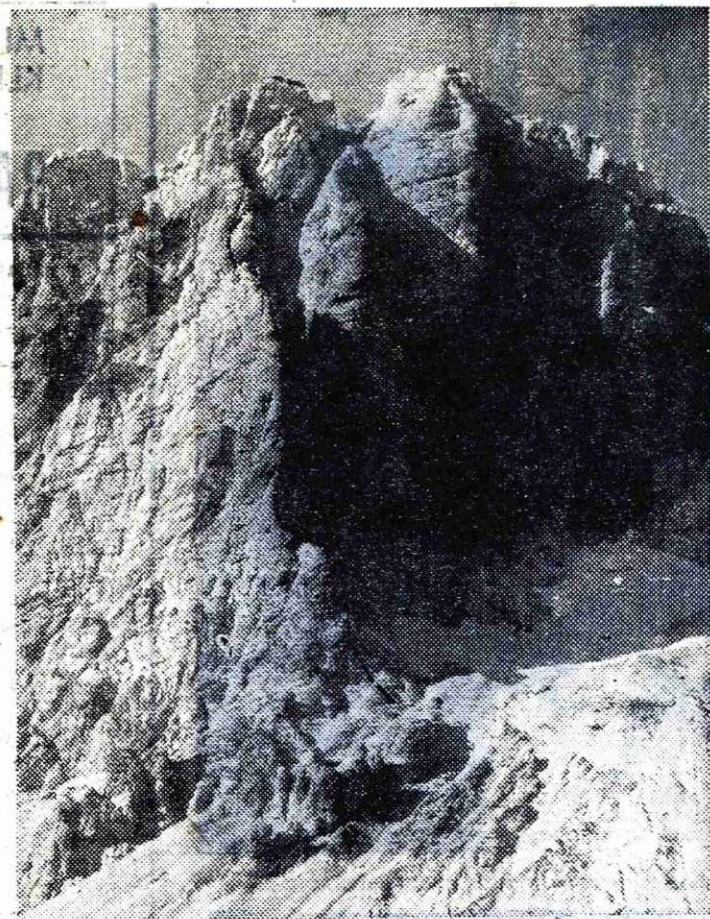
Plezali so dveh navezah. Višina stene je okrog 500 m. Čas plezanja 5 ur. Težavnost smeri: zelo težavno z izred-

no težavnima mestoma v spodnjem delu. Mestoma zelo krušljivo.

Sestopili so po vzhodnem grebenu na Kačji jezik in snežnem žlebu ter preko melišč Za Ak.

V letošnjem letu beleži slovenski alpinizem že v zgodnji letni sezoni velik napredek v kvantiteti in kvaliteti. Alpinisti so preplezali že vrsto najtežjih plezalnih smeri v Julijskih Alpah, na primer severovzhodni raz Jalovca, zajedo v Šitah, severno steno Travnika, zajedo v Stenarju, Čopov steber v Triglavu in druge. Prvenstvene smeri, ki so jih preplezali ljubljanski alpinisti, so: Tem v Rjavini, Sfinga v severni steni Triglava in Mali Jalovec. Tem se pridružuje še smer Jeseničanov v Ponci.

Upajmo, da bodo tem uspehom sledili še novi. Saj želimo, da bodo naše stene osvajali naši alpinisti in ne tujci. In začetek je dober!

Severno ostenje Velike Martuljske Ponce (2592 m) ... nov vzpon, 19. junija 1966

Program planincev

Eno najbolj masovnih društev v jeseniški občini je planinsko društvo, saj šteje več kot tisoč članov, 350 mladincev in okoli 400 pionirjev. Poleg tega pa skrbi za postojanke na Vršču in vodi uspešno turistično dejavnost v Zgornjesavski dolini.

Program dela v društvu je zelo obširen. Kljub zmanjšanim, dotacijam v društvu marljivo delajo. V teku je sistematična vzgoja mladih. Mladinski odsek šteje 18 gornikov, ki se pod strokovnim vodstvom starejših marljivo urijo. V zimskem času so imeli več skupnih tur na smučeh v okolici Triglava, ravno sedaj pa tečejo vaje praktičnega plezanja. Spomladi pa jih je pot zanesla tudi v tujino, v ostenje Grossglocknerja.

Starejši izurjeni alpinisti pa plezajo najtež. smeri v domačih gorah in se pripravljajo na razne ture v zamejstvu. Urijo se v smereh VI. težavnostne stopnje. Načrti alpinistov v letošnjem poletju so veliki. Štirje mlajši alpinisti se bodo udeležili zveznega tabora v Prokletijah, štirje pa republiškega v okolici Grossglocknerja. Dva alpinista se bosta pomerila v

najtežjih stenah Mont Blanca, nekaj alpinistov pa se bo udeležilo odprave na Kavkaz.

Poleg teh priprav in tečajev pa imajo tudi vrsto gospodarskih uspehov in načrtov. Popravljajo postojanko pod Spičko in v Martuljku. Dokončno bodo še letos dogradili zavetišče na Zadnjem Voglu. Pospešeno delajo na spomeniku žrtvam planin v Vratih, ki bo odkrit v jeseni. Največji gospodarski podvig pa je nedvomno gradnja Tičarjevega doma na Vršču. V novi planinski postojanki na sedlu Vršiča bo 65 postelj in 40 skupnih ležišč, v restavraciji pa okoli 100 sedežev. Stroški gradnje tega objekta so presegli vsoto 42 milijonov S dinarjev. Za dokončno dograditev pa bo treba še nadaljnjih 20 milijonov S dinarjev. Svečana otvoritev doma bo ob občinskem prazniku — 1. avgustu.

Polde Karlin

Veleslalom pod Jalovcem

Na snežišču pod Jalovcem je bil v nedeljo dopoldan medklubski veleslalom, ki se ga je udeležilo nad 30 tekmovalcev in tekmovalk. Tega tekmovanja se je udeležilo tudi več smučarjev z Jesenic, ki so zelo dostojno zastopali naše barve. Pri članih je prvo mesto osvojil Ponikvar pred A. Klinarjem in Mlinarjem iz Planice. Pri mladincih

je bil prvi Ljubljčan Kavčič pred Gašperšičem z Jesenic in Smitkom iz Radovljice. Pri članicah je bila prva R. Kleindienst, pri mlajših mladinkah pa Vilmanova. Tekmovanje je po dolgih letih zopet izvedel smučarski klub Enotnost in bi moralo v prihodnje postati tradicionalno, kakor je bilo to pred leti.

REZULTATI:

CLANI: 1. Ponikvar (Jesenice) 1:25,8; 2. A. Klinar (Jesenice) 1:26,4; 3. Mlinar (Radovljica) 1:27,5.

MLADINCI:

1. Kavčič (Enotnost) 1:27,5; 2. Gašperšič (Jesenice) 1:30,6; 3. Šmitek (Radovljica) 1:37,0.

CLANICE: 1. R. Kleindienst 48,48.

MLAJŠE MLADINKE: 1. Vilman (Jesenice) 59,0.

Šestrazrednica po prvi svetovni vojni

Oris zgodovine jeseniškega šolstva

Šoli je nadziral sreski šolski nadzornik Josip Vider; ob koncu šolskega leta se je novo imenovani preglednik šol Rudolf Knez, šolski upravitelj v Lescah; aprila je prisostvoval pouku v vseh tretjih razredih načelnik prosvetnega oddelka kraljeve banske uprave dr. D. Lončar, nato pa je učiteljskemu zboru predaval o smernicah delovne šole.

Po dolgem presledku je ob koncu šolskega leta zopet bila šolska razstava pismenih izdelkov, risb in ročnih del; uspeh razstave je bil zadovoljiv, zanimanje staršev živahno.

Šolsko leto 1930/31; na deški šoli je bilo vpisanih 373 dečkov (v dvanajstih oddelkih, ponavljalna šola in nemška vzporednica sta bili ukinjeni), na dekliški šoli pa 430 deklic v enajstih oddelkih; skupno torej 803 učencev.

Spremembe v učiteljskih zborih je bilo malo; šolski upravitelj Josip Vider je bil premeščen v Ljubljano (6. novembra 1930), na njegovo mesto pa je bil imenovan Leon Pibrovec; Janko Čarnut je bil v začetku šolskega leta premeščen na meščansko šolo v Ormož; na dekliško šolo

je bila iz Oviš znova nameščena Marija Rabič; Alojz Rabič je bil imenovan kot učitelj petja; poučeval je petje v vseh razredih deške in dekliške šole, razen v prvih; petje je oživelo. Za preglednika šole je bil imenovan Egidij Šifrer, šolski upravitelj na Breznici; nadzoroval je obe šoli nekaj dni junija meseca.

Prireditve »Pomladno slavje« so priredili v šolski telovadnici 21. marca 1931; akademijo pa v Sokolskem domu v dneh 21., 22. aprila in 9. maja v korist novih učil; 15. maja 1931 pa so učenci višjih razredov deške šole priredili akademijo s 45-minutnim sporedom v studiju radijske postaje v Ljubljani, kamor so odšli na izlet. Spored je obsegal: govor, učni nastop, deklamacije in pevske točke. Z dohodki od raznih šolskih prireditev je vodstvo šole kupilo epidiaskop za 10.150.— dinarjev; stene hodnikov je učiteljstvo okrasilo s slikami iz domače zgodovine in slovenskih pisateljev ter pesnikov, v vhodni veži pa je na dveh stenah učitelj Ivan Lampič naslikal barvni stenski freski: Bled in Gospo Sveto. — Maja je šolska mladina pozdravila koroške Slovence iz Roža, ki so v raznih

krajih uprizarjali ljudsko igro »Miklovo Zalo«.

V šolski telovadnici je v dneh od 18. do 25. januarja 1931 bila odprta higienska razstava; ogledali so si jo številni obiskovalci, ki so lahko vsak večer poslušali predavanja iz zdravstva. V tritedenskih božičnih počitnicah so razkužili vse šolske prostore, ker so se pojavljale ošpice in škrlatinka.

Šolsko leto 1931/32. Na deški šoli se je vpisalo 385 dečkov (dvanajst oddelkov in novo ustanovljen pomožni razred s 15 učenci); na dekliški šoli pa 389 deklic (v enajstih oddelkih); skupno torej 774 učencev; otroški vrtec pod vodstvom deške šole je imel v dveh oddelkih 85 predšolskih otrok. Dne 12. septembra 1931 je vodstvo deške šole odprlo en pomožni razred za manj nadarjene učence; poučeval je učitelj Ivan Perenič, ki je v začetku tega šolskega leta bil nameščen na tukajšnjo deško šolo.

Ostale spremembe v učiteljskem zboru; iz Most je bil 4. maja 1932 premeščen na deško šolo učitelj Ladislav Požar, ki pa se je ob koncu tega šolskega leta vrnil v Moste; z deške šole je bil premeščen Peter Golobič v Primskovo pri Litiji (odšel 30. marca 1932); na lastno prošnjo je 27. aprila 1932 bil premeščen Jožef Napokoj in sicer v Moravče; na dekliški šoli sta bili nadštevili dve učiteljici; Ma-

rja Rabič dodeljena osnovni šoli v Radovljici in Ana Tonja Zavodnik osnovni šoli Koroška Bela; obe sta ostali v statusu dekliške šole. Iz Sarajeva je bila premeščena Ljudmila Radič, ki je 10. februarja 1932 začela poučevati srbohrvaščino na obeh šolah.

Proslave in prireditve; poleg običajnih državnih praznikov so učenci 30. oktobra 1931 praznovali stoletnico rojstva pisatelja in pesnika Frana Levstika; učenci obeh šol so uprizorili pravljico »Kraljična z mrtvim srcem«, in sicer 17., 18. in 21. oktobra 1931 v šolski telovadnici za učence in starše; čisti dobiček so uporabili za nakup radio-aparata, ki so ga odplačevali še z dohodki naslednjih prireditev; akademijo s spevoigro »V bratskem objemu« in igrico »Gozdica«, ki jo je spisal šolski upravitelj Leon Pibrovec, so najprej uprizorili na šolskem odru v telovadnici, nato pa še »Pri Jelenu« v dneh 16., 17. in 26. februarja 1932. S to akademijo so 16. marca 1932 gostovali v ljubljanski Drami. O tem je zapisal kronist: »Izvajanja otrok so bila tako dovršena, da se nam je ljubljanski župan dr. Dinko Puc za prireditev pismeno zahvalil, obenem so nam Ljubljančani poklonili lep lovorjev venec.« »Otroci, ki so sodelovali pri akademiji, so se podali 20. maja 1932 v Zagreb, da bi nasto-

Uporabniki cest

Na naših cestah je zaradi turistične sezone promet vse gostejši. Vozniki motornih vozil pa pri vožnji to kaj radi pozabljajo in vožnje ne prilagode razmeram na cesti, ki so lahko dokaj različne: velika gostota prometa, slaba vidljivost, stanje cestišča, pa seveda tudi vozila in voznika. Na takšne primere opozarja tudi Temeljni zakon o varnosti prometa na javnih cestah, ki v 29. členu pravi: »Voznik mora prilagoditi vožnjo lastnostim in stanju ceste, vidljivosti, vremenskim razmeram, stanju vozila in tovora, gostoti prometa in drugim prometnim razmeram, tako da se vozilo lahko pravočasno ustavi pred vsako oviro, ki jo je v danih razmerah mogoče pričakovati.«

Najboljši dokaz, da je takšno določilo treba upoštevati, so vsekakor vsakodnevne nesreče. Pred kratkim je bila taka nesreča na Javorniku, ko je voznik s slabimi gumami pripeljal na mokri cesti z neprimerno hitrostjo v ovinek. Zgode pa se tudi nesreče, ko voznik ne upošteva slabega vremena ali slabega cestišča. Dostikrat vozniki precenjujejo svoje zmožnosti, število cestno prometnih nesreč pa je zato vsak dan večje.

Da se izognemo nesreči, se moramo predvsem ravnati po prometnih znakih in odredbah uslužbencev organov za notranje zadeve, ki kontrolirajo ali urejajo cestni promet. Voznik je tudi dolžan paziti na pešce, ki prečkajo vozišče. Ko se približuje zaznamovanemu prehodu za pešce, mora voziti posebno previdno in s tako hitrostjo, da lahko vozilo, če je potrebno pred prehodom ustavi. Vozniki morajo posvetiti pozornost tehničnemu stanju svojih vozil, ker je dokaj velik vzrok nesreč ravno zaradi slabih zavor ali drugih pomanjkljivosti na vozilu.

K previdni in vsklajeni vožnji nas silijo tudi kazni za prekrške, ki so po novem zakonu povečane, saj je za preko 100 različnih prekrškov predvidena denarna kazen od 500 do 50.000 S dinarjev, vzporedno s tem pa lahko varnostni organi odvzamejo tudi vozniško dovoljenje za čas od 15 dni do enega leta. S. H.

Turistične agencije in turisti

Turistična agencija »KOM-PAS« ima svoje poslovalnice po vsej naši deželi. Na Gorenjskem jih je kar šest in sicer na Bledu, Brnikih, Kranju, Ljubelju, Korenskem sedlu in na Jesenicah. Obiskali smo jeseniško poslovalnico in zvedeli, da so letos organizirali že 24 izletov po naši deželi in sicer največkrat v Dubrovnik, Split, Opatijo in na črnogorsko primorje, kjer so zelo ugodne prometne veze. Vse te kraje je obiskalo več kot 2.640 turistov. Mnogo izletov so organizirali v tujino: 12 v Italijo, 9 v Avstrijo, 3 na Češko, 3 na Madžarsko, 3 v Švico, 2 v Francijo in po enega še na Norveško in v Holandijo. V načrtu imajo še štiri izlete: na Poljsko, štiri v severno Italijo, 20 v Benetke, 2 v Švico, enega v Grčijo in še nekaj v Avstrijo. Posebej za tuje turiste pa turistična a-

gencija »Kompas« pripravi dvakrat tedensko redno že ustaljeno vožnjo po Jugoslaviji, da si lahko tuji turisti ogledajo vso našo domovino z znamenitimi in turističnimi kraji.

»Kompas« ima na voljo 48 avtobusov »Mercedes«, ki so zelo udobni. Imajo tudi izposojevalnico avtomobilov z več kot sto vozili, ki so na razpolago le tujcem. Teh vozil je še vedno premalo, saj je v letošnji sezoni turistov za 50 % več kot lani.

»Kompasova« poslovalnica na Jesenicah je pred kratkim odprla novo poslovalnico z menjalnico na Korenskem sedlu, kjer bodo zgradili tudi motel. »Kompas« upravlja že nekaj časa tudi motel v Kranjski gori, ki ga bodo obnovili, v načrtu pa imajo še več gradenj motelov na jadranski obali.

Obiskali smo tudi turistični urad podjetja Ljubljana transport — PE Jesenice, kjer pa nam zaradi »močne konkurence« niso hoteli povedati, koliko izletov so organizirali in koliko jih še bodo. Zvedeli smo le, da se je letos pri njih zelo povečalo število šolskih izletov, kajti Ljubljana transport nudi šolam 75 % popust. Predvidevajo, da bo turizem v letošnjem letu znatno večji kot lani.

ZAHVALA

Delovni kolektiv valjarne 2400 je 5. junija organiziral množični izlet k Bohinjskemu jezeru. Izleta smo se udeležili tudi upokojenci in se za to pozornost lepo zahvaljujem dninskemu mojstru Janku Smoleju.

Franc Mlekuž, Lesce

Zanemarjeno pokopališče na Koroški Beli

Že pred petimi leti je občinska skupščina Jesenice sprejela odlok o opustitvi pokopališča na Jesenicah in na Koroški Beli. Takrat so začeli pokopavati na Blejski Dobravi, kjer je urejeno centralno pokopališče.

Zal so se razmere na opuščeni pokopališčih močno spremenile, zlasti pa velja to za pokopališče na Koroški Beli. Daleč so že časi, ko so stezice med posameznimi grobovi redno čistili in posipali z belim peskom. Zdaj so preraščene s travo, razen tega po stavba, v kateri je bila včasih mrtvašnica, propada.

Ne glede na to, da že nekaj let urejajo pokopališče na Blejski Dobravi in tam tudi pokopujejo umrle občane, pa bi bilo vseeno prav, da Komunalno podjetje Jesenice in ostale službe skrbijo za red na opuščeni pokopališčih, dokler ne bodo prepegljali posameznih ostankov umrlih oziroma pokopanih na teh pokopališčih na Blejsko Dobravo. Verjetno bomo morali počakati še nadaljnjih pet let, da bo pokopališče na Koroški Beli v celoti opuščeno in ga bodo spremenili v park. Do takrat pa bi morali skrbeti za zunanji izgled, za čistočo in red. To bi lahko storili z minimalnimi stroški, kjer je mišljena tudi namestitve vodovodne pipe, ki je sedaj ni, voda pa noč in dan odteka v kanalizacijo. Ker vodovodne pipe ni, imajo lastniki grobov precej težav, da lahko zalijejo rože na grobovih, saj morajo včasih čakati v dolgi vrsti.

pili tudi v ondotnem gledališču. Pojavile pa so se zaprke, vsled česar je nastop odpadel. — Dne 22. decembra 1931 sta šoli priredili božičnico v šolski telovadnici, in sicer pod okriljem ženskega društva »Kolo jugoslovanskih sester« pod predsedstvom županje Zabkarjeve; v ta namen so zbrali 14.000.— dinarjev; obdarili so 200 revnih učencev in učenk z oblekami, perilom in obutvijo. —

Meseca aprila 1932 je KID ustavila tovarniški obrat na Jesenicah; 2400 delavcev je bilo brezposelnih. V dneh 19. in 20. marca 1932 je šolska mladina zbrala skupno 5461.— dinarjev kot svojo podporo brezposelnim delavcem.

Šolska mladina je večkrat pozdravila na kolodvoru naše rojake iz Amerike, ki so se vračali v domovino; razveselili so jih s cvetjem in s petjem naših domačih pesmi. Sprejeli pa so tudi Čehe, Poljake in Angleže, ki so prišli občudovat lepote naših krajev.

Ob koncu šolskega leta so odprli šolsko razstavo; vstopnine so nabrali 827.— dinarjev. Obe šoli in otroški vrtec je nadzoroval sreski šolski referent Egidij Šifrer.

Poizkusni razred delovne šole v luči sodobnih pedagoško-didaktičnih načel je poučeval pobudnik in pobornik delovne šole na Jesenicah Leon Pibovec, od leta 1926 do 1931; naj-

prej je poučeval šesti razred, nato pa prvi razred, s katerim je delal do končanega četrtega razreda. Plod tega dela v prvem razredu je bila njegova knjiga »Elementarni razred«, ki je izšla leta 1930, in »Drugi razred«, ki je izšla leta 1932; obe knjigi je založila Slovenska šolska matica.

Šolsko leto 1932/33 se je pričelo na obeh osnovnih šolah 1. septembra sicer še ločeno, končalo se pa je na Vidov dan že na združeni šoli. Leta 1921. 21. septembra je bila namreč dotedanja mešana osnovna šola na Jesenicah razdeljena, ustanovljeni pa sta bili dve samostojni šoli, deška in dekliška. O zopetni združitvi obeh šol so člani krajnega šolskega sveta razpravljali že več let, in sicer iz pedagoških in gospodarskih razlogov, to je iz istih, zaradi katerih so jo razdelili! Z odlokom ministrstva za prosveto O. N. broj 61341 z dne 18. marca 1933 sta bili deška in dekliška šola združeni pod vodstvom šolskega upravitelja Leona Pibovca, dotedanja šolska upraviteljica dekliške šole Ema Pibovec pa je bila na lastno prošnjo razrešena, a je ostala na združeni šoli še nadalje kot razredna učiteljica.

Na deški šoli je bilo v začetku šolskega leta vpisanih 418 dečkov (od tega 16 učencev v pomožnem razredu), za dekliško šolo pa ni podat-

kov; v otroškem vrtcu je bilo v dveh oddelkih 92 otročičev. Po novem šolskem zakonu je bila osnovna šola razdeljena v nižjo (od prvega do četrtega razreda) in v višjo (od vstejega petega do osmega); tako je deška šola na Jesenicah imela osem oddelkov — štiri razrede — nižje in štiri oddelke — dva razreda višje osnovne šole, dekliška verjetno enako število.

Z združitvijo obeh šol sta bila združena oba učiteljska zbora pod enim vodstvom; srbohrvaščino sta poučevali Ljudmila Radič in Antica Turković, petje Alojzij Rabič, pomožni razred pa Ivan Perenič; ta je bil 18. marca 1933 pred deželnim sodiščem obsojen zaradi komunizma, po obsodbi pa odpuščen iz državne službe. Drugih sprememb ni vpisanih.

Proslave in prireditve so bile tudi v tem šolskem letu številne in pestre: gledališke igre, proslave bitk na Kosovem polju in na Kumanovem, filmi, sprejemi na jeseniški železniški postaji. V šolski telovadnici so 14. novembra 1932 uprizorili pravljico »Čarobna piščal«, 12. januarja 1933 igro »Božična povest«, 29. aprila 1933 igro »Črni mož«, ki jo je snisal Pibovec; 7. maja so jo ponovili, 23. maja pa so z njo gostovali v gledališki dvorani Delavske zbornice v Ljubljani; akademijo (dekla-

macije, pevske točke, simbolično vajo »Gor' čez izaro«, ples in igrice »Dva računa«) so uprizorili v šolski telovadnici 16. junija 1933; novembra 1932 so si učenci v »Krekovem domu« ogledali film »Kralj in naš narod«, v kinu »Radio« pa film »Tarzan«; o tem piše kronist, da je navdušenje mladine bilo nepopisno! Dne 17. januarja 1933 so na kolodvoru sprejeli pevce Korošce, ki so v »Krekovem domu« priredili koncert.

Na jeseniški železniški postaji se je 7. junija 1933 ustavil posebni vlak s 23 vagoni, v katerih je bila kmetijska razstava. Učenci so si z zanimanjem ogledali to potujočo kmetijsko razstavo.

Na vrtu za šolskim poslopjem so zasadili šest sadnih drevesc, prav tako na dvorišču in na vzhodni strani poslopja; sadna drevesa bodo v okras poslopju pa tudi v korist, ko bodo polna sadja.

V zadnjih dneh junija je bil v Ljubljani vsesokolski izlet »Sokola kraljevine Jugoslavije«; izleta se je udeležila tudi šolska mladina, ki je bila včlanjena v sokolskem naraščaju. Koncem marca 1933 so na šoli ustanovili pomladek Jadranske stráže; člani pomladkarji so si ogledali predavanje o našem Jadranu s skt-optičnimi slikami, predavala je Antica Turković.

Cesto talcev bodo asfaltirali

Že v preteklem mesecu so začeli s kamioni voziti slabe iz valjarne Bela v valjarno 2400. Ko bo začela obratovati bluming valjarna na dve oziroma tri izmene, bodo prevozi slabov še bolj pogosti.

Slabe vozijo po Cesti talcev v Trebež, od tam pa naprej v valjarno 2400. Ker je Cesta talcev v zelo slabem stanju, se je železarna sporazumno z občino odločila za temeljito popravilo in asfaltiranje.

Po rekonstrukciji bo cesta široka 6 m, na zgornji strani pa bo pločnik za pešce, ki bo širok 1,5 m. Cesta bo asfaltirana. Najprej bodo uredili spodnji ustroj ceste in vgradili 8 cm debelo plast bituminiziranega gramozja, nato pa še 4 cm debelo plast asfalta betona.

Pločnik za pešce bo zgrajen tako, da bodo najprej vgradili 4 cm bituminiziranega gramozja, nato pa še 2 centimetra asfalta betona.

V zvezi z rekonstrukcijo ceste bodo potrebna rušenja in razhe premestitve. Tako bodo pri železniškem nad-

vozu, kjer je sedanje avtobusno postajališče, morali razširiti radius ceste na 15 m. Vzdolž ceste bodo morali postaviti razne ograje in porušiti Jalnovo (Dežmanovo) hišo. Porušiti bo treba tudi Prešernovo garažo.

Omenimo naj še, da bo v prihodnje preusmerjen ves avtomobilski promet v železarno po tej cesti, ker bo opuščen glavni sedanji vhod v železarno pri Konjiču. Glavni vhod v valjarno bodo opustili tudi na željo železnice, kjer ne bo več potrebvala kretnika. Seveda bo predstavljen tudi vhod za pešce v valjarno skozi novi podvoz pri Projektu, kjer bo treba zgraditi večji plato.

Ko bo vzdolž Ceste talcev zgrajen pločnik, bodo otroci hodili bolj varno v šolo in iz šole. Pločnik bodo koristno uporabljali tudi prebivalci Javorniškega rova. Cesto bo gradilo Komunalno podjetje Jesenice, za celotno investicijo pri popravilu in asfaltiranju pa bodo potrebovali okrog 100 milijonov S din.

Pri rekonstrukciji ceste bodo morali porušiti Jalnovo (Dežmanovo) hišo in Prešernovo garažo ter preseliti več ograj

Jeseniške odbojkarice razočarale

Na igrišču pod Mežakljo je bilo v soboto letošnje republiško prvenstvo v odbojki za mladinke. Prvo mesto so svojile igralke mariborskega Branika pred Kovinarjem in Jesenicami. Tekmova-

nje je brezhibno izvedel odbojarski klub Jesenice, za kar zasluži vso pohvalo. Izi-di posameznih srečanj: Branik : Jesenice 2:0, Branik : Kovinar (Gimnazija Jesenice) 2:1, Jesenice : Kamnik 2:1, Branik : Kamnik 2:0, Kovinar : Kamnik 2:0, Kovinar : Jesenice 2:1.

Končni vrstni red: Branik 6, Kovinar (Gimnazija Jesenice) 4, OK Jesenice 2, Kamnik 0.

Železarski globus

VELIKA BRITANIJA — Britanske železarne so proizvedle v letu 1965 skupno 27 milijonov ton surovega jekla, kar je 4,5% več kot v letu 1964. S to proizvodnjo so izkoriščale železarne svoje proizvodnje zmogljivosti v višini 87,5%.

ZDA — Pred meseci je pričela obratovati nova naprava za proizvodnjo peletov, ki jo je zgradila v Kaliforniji železarska družba »Kaiser Steel Co.« Pri svojem rudniku železne rude »Eagles Mountain«. Naprava ima letno proizvodno zmogljivost 2 milijona ton peletov, ki vsebujejo okoli 65% železa.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi dragega moža

JANEZA ZORMANA

se iskreno zahvaljujem primariju dr. Brandstetterju, zdravniškemu in strežnemu osebju v bolnišnici in domu »Dr. Franceta Berglja«, ki so mi med njegovo težko boleznijo nesebično nudili vso skrb in nego. Zahvaljujem se govorniku za poslovilne besede, vsem prijateljem, znancem, so stanovalcem in sodelavcem, ki so mi poklonili vence in cvetje ter ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča žena Marija s sorodniki

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

KARLA ZUSSINA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so se poslovili od njega, podarili cvetje ter počastili njegov spomin. Zahvaljujem se primariju dr. Brandstetterju, dr. Vidaliu, dr. Marčiču, dr. Sajevcu ter osebjemu doma »dr. Franceta Berglja« za vso skrb in nego. Posebna zahvala kolektivu Lekarne, iskrena hvala sosedom za pomoč in razumevanje, godbi na pihala, pevcem ter govorniku Zupanu za poslovilne besede ob grobu.

Iskrena hvala voznikom osebnih avtomobilov za uslugo.

Še enkrat se vsem, ki so nam na kakršen koli način pomagali in pokojnika tako številno spremili na njegovi zadnji poti, najlepše zahvaljujem.

Zalujoči: žena, hčerke Metka, Jana in Draga z družinama, bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob težki in mnogo prerani izgubi ljube žene in mamice

JOŽIČE FON

se iskreno zahvaljujem primariju dr. Brandstetterju in dr. Marčiču.

Prisrčna hvala družinam Rutarjevi, Uršičevi in Culjkarjevi za nesebično pomoč v težkih urah in vsem, ki so mi kakorkoli pomagali, sočustvovali z mano in izrekli sožalje. Zahvaljujem se sodelavcem Elektro servisa ter direktorju Veskoviču in tovarišu za ganljive besede ob odprtem grobu. Prisrčna hvala tudi sostanovalcem za venco in denarno pomoč. Prav tako se zahvaljujem vsem darovalcem vencev in cvetja ter lastnikom osebnih avtomobilov za dragoceno uslugo in vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti.

Zalujoči mož s sinkom in ostalo sorodstvo

Jesenice : Ilirija 60:70 (32:26)

V soboto so morali jeseniški košarkarji na gostovanju v Siški pri Iliriji priznati premoč domačinov s 60:70 (32:26). Tekmo sta pred 200 gledalci sodila P. Kavčič in Prihoda iz Ljubljane.

USPELA MLADINSKA ACIJA NA STOLU

Z gradnjo Prešernove koče nadaljujejo tudi letos in računajo, da bodo kočo 1. avgusta, ko občini Jesenice in Kranj praznujeta občinski praznik, izročili svojemu namenu oziroma novemu lastniku. Najresnejša kandidata za upravitelja koče sta PD Radovljica in PD Javornik — Koroška Bela. 1. avgusta bodo organizirali pohod mladih planincev iz vse Gorenjske na Stolu.

V nedeljo, 19. junija, je bilo na Stolu več kot 50 mladih planincev iz Vrhniške, Kranjske, Koroške Bele in drugih krajev. Prišli so precej drv in je akcija lepo uspela. Odbor za izgradnjo Prešernove koče na Stolu opozarja, da obiskovalci Stola lahko pridejo preko Valvazorja do koče na Stolu samo z osebno izkaznico. Prav bi bilo, da planinci in izletniki, ki se odločijo za obisk Stola, vzamejo s seboj tudi nekaj polen, ki so namenjena za kurjavo v Prešernovi koči. Drava so pripravljena ob poti nad Žirovniško planino.

JESENICE: Senčar 18, Jeraj 8, Sodja 13, Svetlin 4, Vauhnik 9, Koren 8.

ILIRIJA: Bajc 9, Gagelj 24, Polanec 20, Senčar 4, Kogovšek 8, Pleško 2, Naveršnik 3.

Slovenski derbi vodečih moštev se je pričel v zelo ostrem tempu. Oba nasprotnika sta hotela že v prvih minutah spopada odločiti srečanje v svojo korist. V prvem delu igre so imeli Jeseničani vseh 20 minut rahlo premoč na terenu. Po odmoru so naši igralci zaigrali pre-

cej slabše. To so domačini izkoristili in začeli zmanjševati razliko. V jeseniško vrsto se je vselil nemir. Igralci so bili vse bolj nervozni, ker so dobro vedeli, da je srečanje odločilnega pomena, če hočejo še nadalje voditi na lestvici. Pri Jeseničanih ni bilo nikogar, ki bi znal umiriti igro. Razlika je postajala vse bolj očitna in poraz je bil neizbežen. Motšvi sta dokazali, da sta upravičeno na vrhu lestvice.

P. K.

Zaključena slovenska judo liga

V nedeljo je bila zaključena slovenska judo liga, katere lestvica je sestavljena spodaj. Jeseniški judoisti se pripravljajo zdaj za polaganje izpitov za pasove in pripravljajo program za samostojne

propagandne nastope ob koncu poletja. Skoraj vsi člani se bodo udeležili taborjenja v Baški, dva pa bosta odšla na trenerski tečaj v Rovinj.

1. Olympia	12	11	0	1	243: 87	(+156)	22
2. Maribor	12	10	0	2	250: 88	(+162)	20
3. Triglav	12	9	1	2	292:118	(+174)	19
4. Rače	12	7	2	3	234:124	(+110)	16
5. Jesenice	12	8	0	4	257:155	(+102)	16
6. Drava	12	5	3	4	158:174	(-16)	13
7. Branik II	12	5	2	5	220:135	(+ 85)	12
8. Alpina	12	5	1	6	225:133	(+ 92)	10
9. Rudar	12	4	1	7	184:142	(+ 42)	9
10. Impol II	12	4	0	8	160:206	(- 46)	8
11. M. Sobota	12	3	0	9	154:335	(-181)	6
12. Šiška II	12	2	1	9	102:208	(-306)	5
13. Ljutlj. II	12	0	0	12	57:451	(-394)	0

ODBOJKA

Po šestih letih občni zbor

V ponedeljek zvečer so se na kegljišču pod Mežakljo zbrali člani odbojarskega kluba in ljubitelji tega športa po šestih letih na svoj občni zbor.

O dosedanjem delu in uspehih kluba je poročal tehnični vodja Rafael Šoberl. Predsednikovo poročilo ni bilo prebrano, ker je odsoten. Odbojarski klub trenutno šteje 40 članov in ima štiri ekipe. Moška ekipa uspešno tekmuje v I. republiški ligi. Ženske tekmujejo ravno tako v slovenski odbojarski ligi, mladinci in mladinke pa se udeležujejo obveznih tekmovanj. Iz poročila je razvidno, da kljub pomanjkanju vodstvenega kadra klub kar uspešno napreduje. Z večjim naporom bi bilo delo lahko še boljše. Največja ovira za napredek in kvaliteto je nedvomno trenerski kader in pomanjkanje finančnih sredstev. Toda kljub temu se v zadnjem času pozna napredek. Poseben problem je vadbena pozimi. Na razpolago je samo telovadnica v novi

osnovni šoli, ki si jo klub deli s košarkarji, vendar čas, ki je na razpolago, ne bi zadostil niti enemu klubu. Odbojkarji so v obdobju šestih let imeli vrsto tekmovanj doma in v inozemstvu. Prostor nam ne dopušča, da bi navedli srečanja in uspehe. Veljalo bi omeniti samo to, da so se dvakrat borili za vstop v zvezno ligo.

V razpravi so potem še govorili o delu in težavah, pomanjkljivostih in nepravilnostih. Tako so ugotovili, da je pri mladih premalo resnosti na treningih in da je potrebno res sistematično delo preko celega leta, kar pa je mogoče le z ustreznim trenerskim kadrom.

Razprava o poročilu je bila zelo plodna in perspektivna. Ob koncu občnega zbora so za 15-letno aktivno igranje in sodelovanje v klubu s skrom-

nimi darili dali priznanje Prešernu in Bajtu. Spomnili pa so se tudi za 12-letno vodenje dosedanjega predsednika Srečka Strajnarja. Po končanem občnem zboru so izvolili še 10-članski upravni odbor, ki ga bo vodil Milan Veskovič. Glede na sestavo novega odbora in zavzetost vseh članov kluba lahko pričakujemo, da bo odbojka na Jesenicah še bolj zaživela in da se jim bo s sistematičnim delom v klubu uresničila želja igrati v zvezni ligi.

Polde Karlin

KOŠARKA

Jesenice : Ilirija 61 : 76

Kakor člani tako so bile tudi članice v soboto v gosteh pri Iliriji v Šiški. Morale so priznati premoč domačink z 61:76 (34:29). Tekmo sta sodila Prihoda in Greželj iz Ljubljane.

JESENICE: Vudrič 26, Mušič 3, Pavlič 11, Bertonec 9, More 10 in Oblak 2.

Prvi del srečanja je pripadal Jeseničankam, kljub temu, da v moštvo Ilirije igrajo kar tri nekdane igralke Olimpije. V drugem delu so popolnoma popustile in izgubile srečanje. Bolj se je bližal konec, večja je bila razlika med nasprotnicami. Edino opravičilo za poraz imajo Jeseničanke v tem, da sta dopoldan dve igralki prve petorke na Jesenicah odigrali dve tekmi za moštvo Jesenic v odbojki, ker je bilo ta dan na Jesenicah republiško prvenstvo v odbojki za mladinke.

K. P.

Jesenice : Branik 2 : 3

V prvenstveni tekmi slovenske odbojarske lige za moške so na Jesenicah izgubili proti Braniku z 2:3 (15:12, 10:15, 11:15, 15:6, 12:15). Tekmo je vodil pred 200 gledalci Zanevski iz Ljubljane.

JESENICE: Resler, Bogataj, Šmitek, Eržen, Potočnik, Prešeren in Bajt.

BRANIK: Berjoh Divjak, Satler, Dolinšek, Kovač, Zidar.

Jeseničani so v nedeljo šli na igrišče v upanju, da bodo premagali goste iz Mari-

bora. Pozneje pa se je pokazalo, da je bil to račun brez krčmarja. Lepo so igrali v prvem in četrtem setu, medtem ko so v ostalih popolnoma odpovedali. Najbolj je bil razburljiv odločilni set, ko so domačini že vodili s 5:1. Igralci so se pričeli med seboj prerekati, to slabost pa so izkoristili gostje in dosegli popolnoma zaslužen zmag. Obe moštvi nista pokazali zadovoljive igre, kakršne smo vajeni gledati na domačem igrišču pod Mežakljo.

Prvenstvo Gorenjske za člane in mladince

V teh dneh je bilo zaključeno prvenstvo Gorenjske v šahu za člane in mladince. Na članskem prvenstvu je sodelovalo 12 igralcev iz Jesenic, Kranja, Radovljice in Kamne gorice, med katerimi je bilo kar 6 I. kategorikov, tako da je bilo mogoče doseči I. kategorijo. Pri tem je uspel mlad in zelo nadarjen mladinec, član ŠD Kranj Dušan Murovec. Proti pričakovanju, pa so se slabo odrezali naši igralci, saj je najboljši šel na 4. mestu, medtem ko so prva tri mesta zasedli člani ŠD Kranj.

REZULTATI:

1. Bukovec, ŠD Kranj, 2. Mali, ŠD Kranj, 3. Murovec, ŠD Kranj, 4. Zorko, ŠD Jesenice, 5. Roblek, ŠD Jeseni-

ce, 6. Prestri, ŠD Radovljica itd.

Za mladinsko prvenstvo Gorenjske, ki je bilo od 17. do 19. junija 1966 na Jesenicah, se je prijavilo 10 mla-

ŠAH

dincev iz Česnjice, Javornika, Kranja, Kroke in Jesenic. Na tem prvenstvu so prvič nastopili tudi štirje mladinci iz naše šahovske šole, ki sicer zaradi neizkušenosti in premajhnega poznavanja šahovske literature še niso mogli poseči v borbo za višjo uvrstitev. Vendar je turnir pokazal, da je nekaj zelo perspektivnih igralcev in v kolikor se bodo posvetili tej

igri, lahko pričakujemo, da bomo dobili dobre igralce. To velja predvsem za Ščavničarja in Reškova, ki sta še pionirja in imata še dovolj časa, da se razvijeta v kvalitetna igralca.

REZULTATI:

1. Ivan Pavlin, ŠD Jesenice, 2. Dušan Murovec, ŠD Kranj, 3. Janez Ciuha, ŠD Jesenice, 4. Tone Nastran, ŠD Česnjica, 5. Marjan Butorac, ŠK Kropa, 6. Stane Martinušč, ŠS Javornik.

Najbolje uvrščeni mladinci, med njimi člana našega društva Ivan Pavlin in Janez Ciuha, se bodo udeležili tudi mladinskega prvenstva Slovenije, ki bo od 1. julija naprej v Kočevju.

Zdravko Zupan

Kje bomo praznovali dan borca

Pri osnovni organizaciji Zveze združenj borcev na Blejski Dobravi so pred kratkim imenovali pripravljalni odbor za proslavo dneva borca. Omenjeni odbor je pripravil vse potrebno za proslavo, ki bo 3. julija v Radovni, kjer se bodo srečali nekdanji partizani z Mežaklje in Pokljuke. Dopoldne ob 10. uri bodo odkrili spominsko ploščo sekretarju SKOJ Janku Reklju — Špiku. Pri odkritju spominske plošče bo sodelovala godba na pihala Svobode iz Gorij ter pevski zbor jeseniške Svobode. Predvidevajo, da bo o pomenu praznovanja govoril Bogdan Osojnik.

Prevoz udeležencev proslave z avtobusi v Radovno in nazaj so zaupali Ljubljana transportu — PE Jesenice, ni pa še določeno, kdo bo organiziral preskrbo s prehrano na slavnostnem prostoru.

Program praznovanja bomo objavili v prihodnji številki »Železarja«, bivše borce NOV ter ostale prebivalce Jesenic pa že sedaj vabimo, da se polnoštevilno udeležijo proslave, ki bo organizirana v počastitev 21-letnice osvoboditve in 25-letnice ustanovitve OF ter vstaje slovenskega naroda.

Karel Zorko

Kaj bomo gledali v kinu

Kino »RADIO«

25. in 26. junija ameriški film SKRIVNOSTNA SOSEDA, ob 17. in 19. uri.

27. junija mehiški barvni film PESEM UPORNIKOV, ob 17. in 19. uri.

28. in 29. junija ameriški CS film SVETISČE GREHOV, ob 19. uri.

30. junija nemški barvni film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ, ob 17. in 19. uri.

1. julija sovjetski film KRVNA-ZVEZA, ob 19. uri.

2. julija franc. ital. špansk. barvni CS film ČRNI TULIPAN, ob 17. in 19. uri.

Kino »PLAVŽ«

25. in 26. junija ameriški CS film SVETISČE GREHOV, ob 18. in 20. uri.

27. in 28. junija ameriški film SKRIVNOSTNA SOSEDA.

29. junija nemški barvni film POSLEDNJA JEZA V SANTA CRUZ, ob 18. in 20. uri.

30. junija in 1. julija češki film TRGOVINA NA GLAVNI ULICI, ob 20. uri.

2. julija italijanski film LJUBEZEN PREKO OGLASA, ob 18. in 20. uri.

Kino ŽIROVNICA

25. junija angleški film SLUŽABNIK.

26. junija nemški barvni film KRALJ ČARDAŠA.

29. junija ameriški film SKRIVNOSTNA SOSEDA.

2. julija ameriški CS film SVETISČE GREHOV.

Kino DOVJE

25. junija nemški barvni film KRALJ ČARDAŠA.

26. junija angleški film SLUŽABNIK.

30. junija ameriški film SKRIVNOSTNA SOSEDA.

2. julija češki film TRGOVINA NA GLAVNI ULICI.

26. junija ameriški barvni CS film FLANDRIJSKI PES.

Kino KOROSKA BELA

27. junija ameriški CS film SVETISČE GREHOV.

25. junija češki film TRGOVINA NA GLAVNI ULICI.

2. julija sovjetski film KRVNA ZVEZA.

Kino KRANJSKA GORA

25. junija ameriški barvni CS film FLANDRIJSKI PES.

26. junija češki film TRGOVINA NA GLAVNI ULICI.

30. junija ameriški CS film SVETISČE GREHOV.

1. in 2. julija ameriški film SKRIVNOSTNA SOSEDA.

ŽIVLJENJSKI

JUBILEJ KODROVE MAME

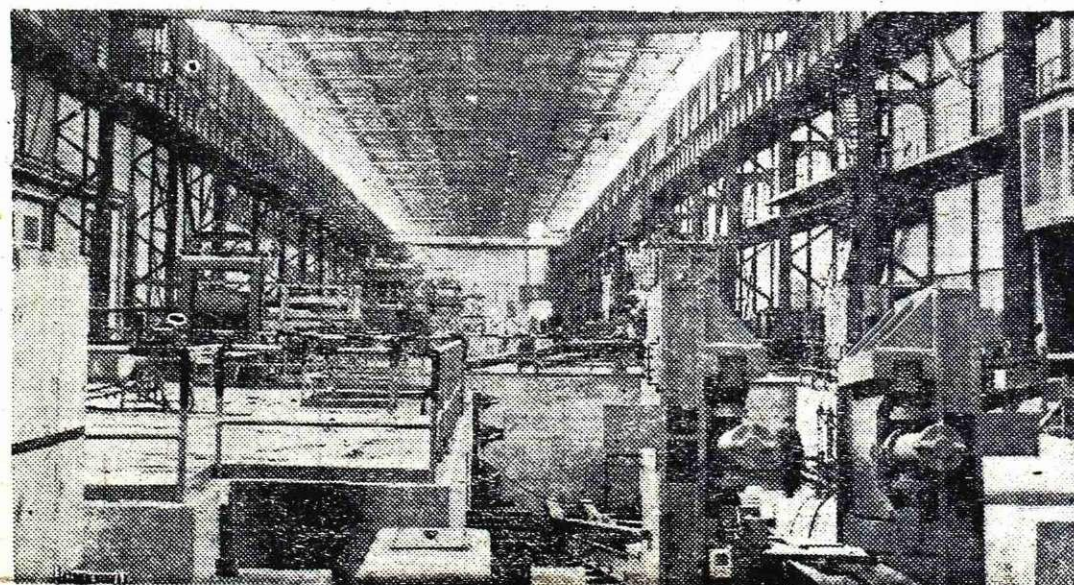
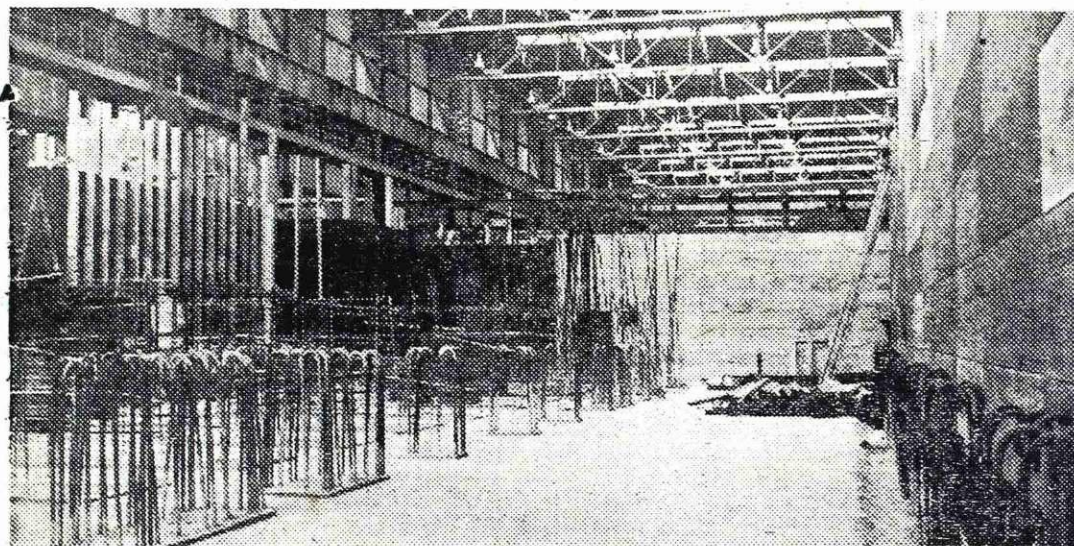
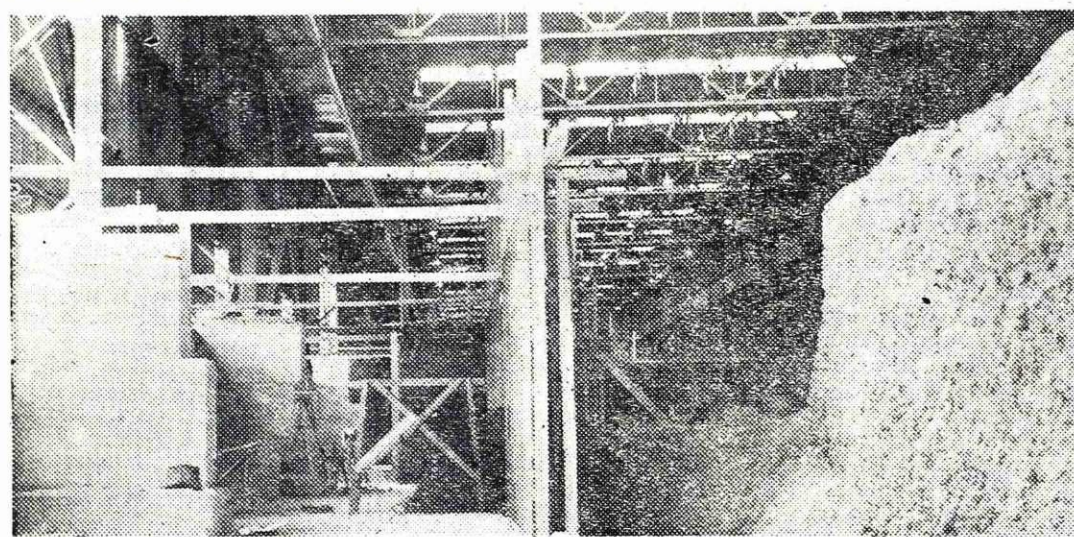
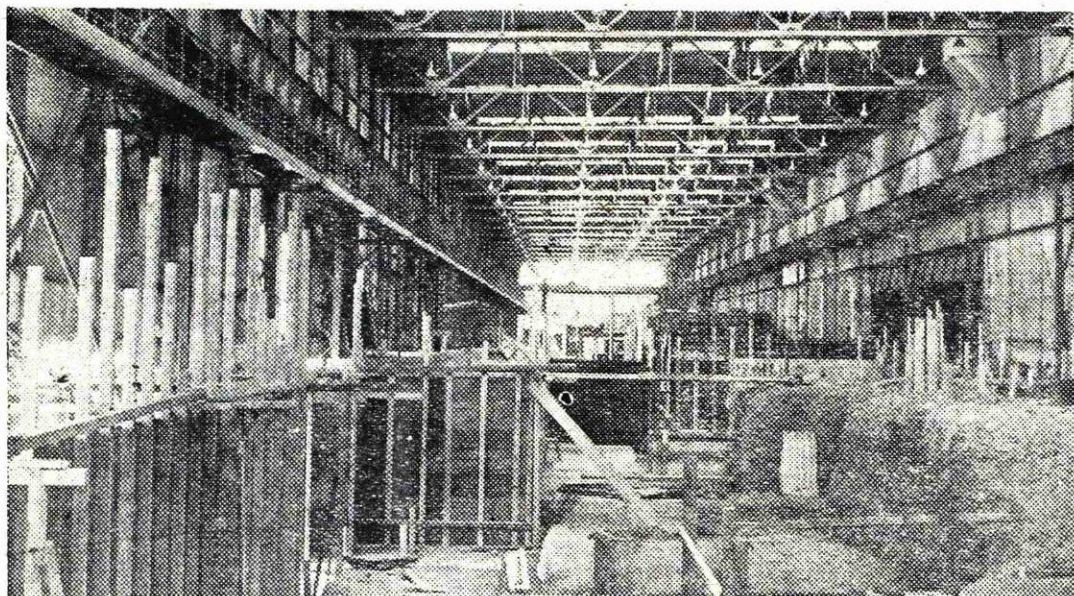
Te dni praznuje Kodrova mama v Nemškem rovtu 80-letnico. Njen sin Jože Koder je padel v borbi z Nemci vrh Stola v zimi 1941-1942.

Kodrovo mamo so obiskali tudi predstavniki organizacije ZBZ NOV Jesenice in ji ob njenemu življenjskemu jubileju čestitali in izročili darilo.

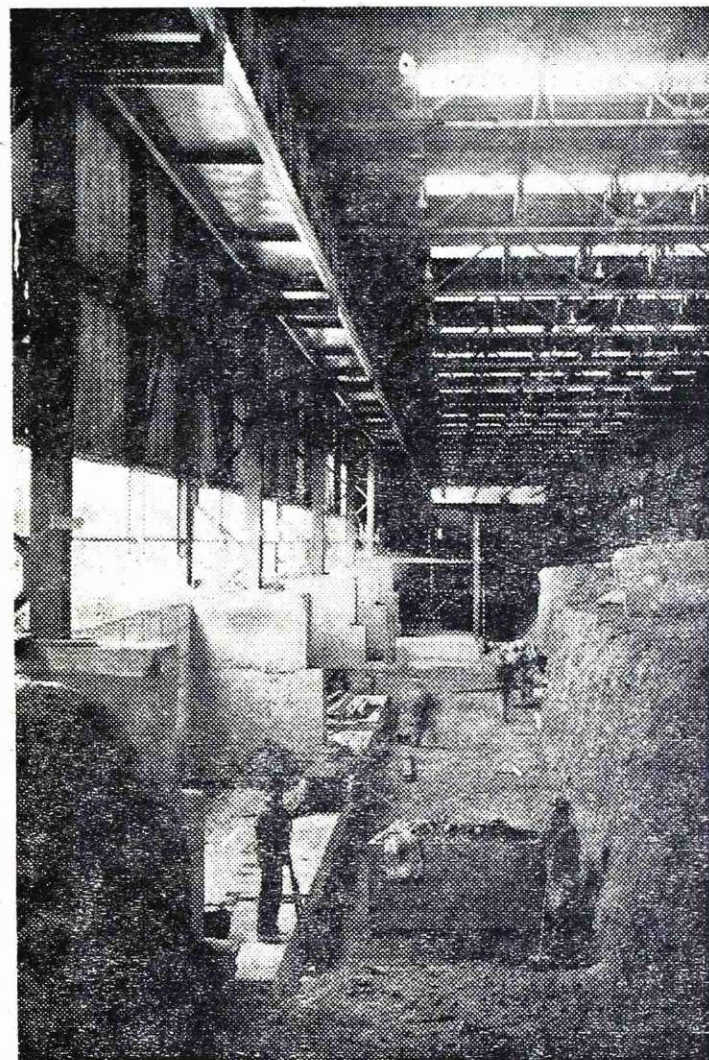
ŽELEZAR

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE — Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Remigij Noč — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo Železarja, Železarna Jesenice. Tel. int. 758 in 394 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

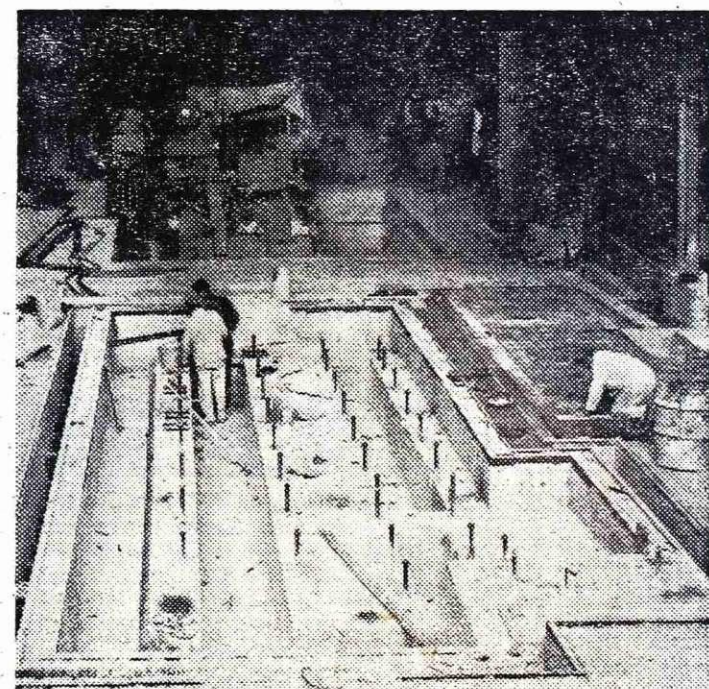
NOVICE IZ ŽELEZARNE V SLIKI IN BESEDI

Z gradbišča nove žične valjarne

V sklopu nove valjarne Bela na Belškem polju gradimo tudi novo žično valjarno. Prvi temelji so že zabetonirani, opremo pa nam bo dobavilo italijansko podjetje Danielli iz Vidma (Udine) — slika zgoraj in prve tri levo.

Nova brusilnica in strugarna valjev v novi valjarni Bela (slika zgoraj). — Navijalec trakov in v ozadju bluming valjarna (slika levo)